

Slovenski VESTNIK

LETNIK XLII.

CELOVEC, PETEK 6. MAREC 1987

ŠTEV. 10 (2317)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

ZSO in SPZ sta vabili na posvet o dvojezičnosti:

Uveljavitev dvojezičnosti je tek z ovirami

Prejšnjo soboto sta povabili Zveza slovenskih organizacij in Slovenska prosvetna zveza na posvet o dvojezičnosti in uporabi slovenskega jezika v javnosti. Namen tega posveta je bil predložiti razne probleme, ki nastajajo ob poskusu uveljavljanja dvojezičnosti v vseh mogočih sferah javnega življenja, pa tudi podati realistično sliko o tem, koliko se koroški Slovenci sami zavedamo možnosti, ki jih imamo pri tem oziroma v koliko se jih poslužujemo.

Javno vzdušje, uradna klima na Koroškem sili slovenski jezik vedno bolj v privatno sfero, iz uradnega, javnega življenja naj bi vedno bolj izginila. Nenazadnje sodi v sliko tudi prizadevanje manjšini sovražnih sil, da bi potisnile slovenščino oziroma dvojezičnost tudi na ravni šolstva v geto, se pravi, da bi nadomestila skupni dvojezični pouk z ločitvijo že v ljudski šoli (o javni dvojezični predšolski vzgoji pa itak ni ne duha ne sluha). Iz tega sledi, da uradne strukture skušajo slovenski jezik vedno bolj postaviti ob rob družbenega dogajanja, kar ima za posledico, da neenakopravno stanje vpliva tudi na

narodno zavest posameznikov, se pravi, da se ta zavest slabi.

Sobotni posvet je zajel uporabo slovenskega jezika na področjih od slovenskih prosvetnih društev, preko otroških vrtcev, gospodarskih obratov, združenih podjetij, cerkvenih ustanov, občinskih hiš, do okrajnih in deželnih uradov. In ob obravnavanju teh tem se je izkazalo, da se je slovenska narodna skupnost na Koroškem že oddaljila od splošnega gesla „Dvojezično je bolje“, s katerim je še v začetku 70-ih let skušala omehčati protimanjšinsko vzdušje v deželi. Medtem se je namreč razprava o dvojezičnosti že poglobila, pritisk z uradne strani

postaja vedno hujši, in manjšina sama stoji pred tem, da kljub napredujoči asimilaciji izboljša uporabo materinega jezika, seveda pa da tudi najde ustrezne poti, kako jo uveljaviti v spremenjenih družbenih razmerah, kar vključuje tudi potrebno reakcijo na spremenjene družbene potrebe.

Posvet je pokazal, da se zavedamo tega, da bo uveljavljanje enakopravnega položaja slovenščine pri uradih in v javnosti tem bolj uspešno, čim bolj se bo jezikovno znanje izboljšalo v lastnih strukturah. Ne gre namreč samo za slovenščino kot leposlovni jezik, temveč tudi za strokovni jezik na najrazličnejših področjih javnega življenja in delovanja. Hkrati pa tudi nikakor ni na mestu sama resignacija, da pač razni zakoni (npr. Zakon o narodnih skupnostih iz leta 1976) zadržujejo oziroma onemogočajo javno in enakopravno rabo slovenščine v javnem življenju, temveč obratno velja, da je treba v še večji meri izkoristiti vse možnosti, ki jih nudijo ti zakoni, pa čeprav ti zakoni kot taki pomenijo zožitev ali revizijo člena 7 avstrijske državne pogodbe. V tem smislu se je posvet končal tudi z ugotovitvijo, da se bo proti restriktivnim zakonskim pogojem mogoče bolj uveljaviti le z večjo doslednostjo. Pri tem pa bo treba podobne posvete preseliti tudi v vasi. Tam morajo pripadniki obeh narodnosti pretresti položaj, da bodo sledili iz tega tudi koraki za samozavestnejšo uveljavljanje slovenščine v koroški javnosti. (O posvetu poročamo tudi na 6. strani, kjer smo zbrali citate in misli raznih udeležencev).

Pogled na del udeležencev posveta o dvojezičnosti in uporabi slovenskega jezika v javnosti.

9. zimski pohod „Arihovo peč“:

Skoraj 700 zadovoljnih udeležencev

Slovenska športna zveza, Slovensko prosvetno društvo „Rož“ iz Šentjakoba in Slovensko planinsko društvo so v nedeljo zgladno organizirali zimski pohod na Arihovo peč ter smučarske tekme v spomin na padle partizane pod Arihovo pečjo. Pohod in tek so izvedli letos že devetič, pri tekačih pa so zabeležili tudi rekordno udeležbo. Dober znak in spodbuda za naslednje leto, ko bo na sporedu jubilejna prireditev. – Berite tudi poročilo na strani 8!

Vlogo zaščitnice južnih Tirolcev jemlje Avstrija zelo resno

Eno prvih dejanj novega zunanega ministra Mocka, odkar je sedanja SPÖ-ÖVP-jevska vladna koalicija začela „uradovati“, je bilo to, da je poklical italijanskega poslanika na Dunaju ter mu izročil uradno noto, s katero Avstrija izraža svoje razočaranje, presenečenje in pomisleke v zvezi s sklepi, ki jih je sprejel parlament v Rimu glede nadaljnjega reševanja južnotirolskega „paketa“. Pri tem je Mock posebej opozoril na „zaskrbljujoče“ dejstvo, da je bil rimski sklep sprejet mimo prizadete manjšine. In poudaril je, da Avstrija pod takimi pogoji ni pripravljena podati izjave o zaključnem sporu z Italijo, kakor je bilo to domenjeno takrat, ko je Avstrija južnotirolsko vprašanje spravila pred Združene narode.

Avstrija svojo vlogo zaščitnice torej jemlje zelo resno. Noto italijanski vladi je preko svojega zunanega ministra izročila komaj dan zatem, ko

so jo predstavniki južnih Tirolcev zaprosili za „ustrezen pritisk“ na Rim. In tudi v izjavah avstrijskih politikov in zlasti v pisanju avstrijskega tiska je bilo nedvoumno poudarjeno, da bo Avstrija svojo južnotirolsko politiko kot doslej tudi v bodoče oblikovala in usmerjala izključno po njihovih potrebah in željah.

Precej drugačen pa je odnos iste Avstrije do svojih lastnih manjšin, ki jih ni le enkrat „osrečila“ z rešitvami, ki jih je sprejela mimo njih in proti njihovim izrecnim voljam. Ali ni tudi zadnji sklep koroškega deželnega zbora zelo podoben rimskemu? In morda to pomeni tisto „izboljšanje“, o katerem je bilo govora na nedavnem blejskem srečanju?

Gabi se mi, če slišim besedo o sožitju in na bruhanje me spravlja besedičenje o enakopravnem sodelovanju – je sarkastično komentiral sklep rimskega parlamenta južnotirolski voditelj Magnago.

V boju za dvojezično šolo Slovenci nismo sami

Razprava o dvojezičnem šolstvu na Koroškem je v zadnjih tednih in dneh dosegla vsaj začasni višek, in to v dveh smereh:

1. Avstrijska javnost se je na podlagi seriozne informativne politike koroških Slovencev in demokratičnih sil jasno opredelila za skupno dvojezično šolo v smislu zahtev strokovnjakov in Slovencev. Nadalje so uspešna demonstracija 31. 1. 1987, izjave univerz, rektorske konference in pomembnih družbenopolitičnih organizacij prepričale zvezno vlado, da o dvojezičnem šolstvu še ni izrečena zadnja beseda. Na tej podlagi je ministrica dr. Hawlicek ustanovila novo pedagoško komisijo, ki naj bi proučila vse predložene modele in predloge in na podlagi tega izdelala predlog za izboljšanje šole tako za slovensko kot tudi za nemškogovoreče šolarje na Južnem Koroškem, p. čemer naj bi bilo upoštevano načelo skupne vzgoje brez kakršnih koli oblik ločevanja.

S tem je ministrica ugodila tudi zahtevi koroških Slovencev po razpravi pedagogov-strokovnjakov na mestu politikov-demagogov. Zaradi tega smo Slovenci tudi pristali, da

sodelujemo v tej komisiji na zvezni ravni.

2. Medtem ko torej razvoj na avstrijski ravni lahko ocenimo pozitivno, pa se je položaj na Koroškem močno zaostрил. Sicer so tudi koroške stranke sprejele predlog o zvezni pedagoški komisiji in s tem priznale, da mimo koroških Slovencev in pedagoških strokovnjakov le ne gre odločati, toda vsebinsko očitno ne mislijo odstopati od svojega takoimenovanega pedagoškega modela.

Prav zaradi tega je prišlo do paradoksnе situacije, da so stranke 24. 2. 1987 na razgovoru s predstavniki koroških Slovencev še pristale, da se v pedagoški komisiji na Dunaju govori in razpravlja o vseh predlogih in modelih, vendar so dva dni navrh v

deželnem zboru soglasno sprejele sklep, da je edina diskusijska podlaga njihov pedagoški model.

V šolskem vprašanju je torej na Koroškem prišlo ne samo do tristranskega pakta, temveč tudi do tega, da sta obe veliki stranki prevzeli ločevalno ideologijo koroškega Heimatdista. Nemški nacionalizem torej postaja vsaj v strankarskih vrhovih uradna ideologija Koroške.

O tem, kaj vse to pomeni za nadaljnji demokratični razvoj v deželi in kaj to pomeni posebej za koroške Slovence, bomo morali še poglobljeno razpravljati.

Iz vidika šolskega vprašanja vse kaže v smer, da mislijo koroške stranke ponoviti scenarij sedemdesetih let, ko je na zvezni ravni prav tako

dolge mesece tekla razprava o zakonu o narodnih skupinah, nato pa je nenadoma padla odločitev proti volji koroških Slovencev.

Kaj takega se nam tokrat ne sme zgoditi. Zato bo važno, da še naprej obveščamo avstrijsko in mednarodno javnost o sovinskičnih in rasističnih ozadjih razprave o dvojezičnem šolstvu. Bolj ko bomo v javnosti razkrinkali zahteve po ločevanju, manj je nevarnosti, da bi zvezna vlada pristala na rešitve, ki bi nasprotovale moderni pedagogiki, sožitju v deželi in ki bi bile podobne apartheidskim metodam. V tem smislu bomo delo zvezne pedagoške komisije ocenili po tem, ali bo upoštevala priznane znanstvene norme sodobne pedagogike.

Koroški Slovenci smo z našim delom v zadnjih letih in zlasti v zadnjih mesecih pridobili veliko prijateljev. Demokratična javnost v Avstriji se je skoraj plebiscitarno odzvala našim pozivom. Končno je boj za skupno dvojezično šolo v resnici tudi boj za demokratične odnose v deželi. V tem boju pa res nismo sami in odločitev o dvojezičnem šolstvu še dolgo ni padla.

dr. Marjan Sturm
tajnik ZSO

PREBERITE

na strani

2 Seja deželnega zbora: Vztrajanje na ločitvenem modelu

3 O novi številki „mladja“

4 Andrej Kokot bral v Dunajskem krožku

5 V soboto v televiziji: razprava o dvojezičnem šolstvu v živo

7 Pet desetletij spomenika na Avali

8 Namizni tenis: NTK Celovec uspešno začel povratno kolo

Zveza slovenskih žena vabi na

proslavo ob mednarodnem dnevu žena

v soboto 7. marca ob 13. uri v Mladinskem domu SŠD v Celovcu.

Sodelovali bodo: Ženski pevski zbor „Milko Škoberne“ z Jesenic, vokalni ansambel „Danica“ iz Šentvida v Podjuni ter sestre Velik, o prazniku žena in njihovih vprašanjih pa bo spregovorila Milena Gröblacher, predsednica ZŠŽ.

Prisrčno vabljeni!

Igrana demokratičnost in dejanske namere:

Deželni zbor vztraja na ločitvenem modelu

„Dobri izgledi za skupno rešitev“ – „V šolskem vprašanju zdaj jasen poziv Koroške Dunaju!“. Dva naslova dnevnika koroške SPÖ „Kärntner Tageszeitung“; prvi je od 25., drugi pa od 27. februarja 1987. Prvi se nanaša na razgovor predstavnikov koroških Slovencev s predstavniki v deželnem zboru zastopanih strank, drugi pa je naslov za poročilo o zadnji seji deželnega zbora, na kateri so glasovali „ljudski zastopniki“ o resoluciji v zadevi manjšinskega šolstva. Iz teh dveh naslovov je razvidno, da je bilo veselje nad menda doseženim kompromisom v razgovoru s koroškimi Slovenci (o vseh modelih k šolstvu bodo razpravljali na Dunaju, ta komisija bo sestavljena iz zastopnikov deželne komisije, strokovnjakov iz ministrstva, zastopnikov koroških Slovencev in zastopnikov univerz) le igrano, nič kaj iskreno. In z v deželnem zboru sprejeto resolucijo so samo dva dni kasneje podkrepili svoje resnične namere: izsilili tudi od Dunaja „rešitev“ na podlagi deželnega pedagoškega modela, se pravi izterjati ločitev k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok od tistih, ki niso prijavljeni.

Seveda bi se dala kontrastirati glavna naslova o teh dveh dogodkih tudi v drugih koroških časopisih – pač v tistih, ki so devotsko poslušni uradni koroški politiki, se pravi v manjšinskem vprašanju troedini, protimanjšinski. Prav v teh dveh zadnjih primerih gre tem troedinim strankam pač za to, da z navideznim demokratičnim ravnanjem pridobijo na ugledu, ki je v vseavstrijskem in tudi mednarodnem merilu že dosti okrnjen prav zaradi neprestanega rovarjenja proti pravicam koroških Slovencev na sploh in zaradi načrtovanega ločevanja in ustvarjanja apartheidu podobnih razmer v posebnem. Prejšnji torek so se torej šli v razgovoru z zastopniki obeh slovenskih osrednjih organizacij „demokrate“ in skušali ustvariti vtis, da so le še pripravljene diskutirati o ureditvi dvojezičnega

šolstva – tako s prizadetimi, kakor tudi s strokovnjaki celovške in drugih avstrijskih univerz.

Toda že ta razgovor so pripravljali v zavesti, da bodo samo dva dni kasneje v deželnem zboru soglasno sklenili resolucijo, ki pomeni vnaprejšnjo določitev smeri „dodatnih“ razgovorov: namreč vztrajaje na modelu koroške „pedagoške“ komisije s političnim ciljem ločitve vred.

Prav zato je bilo v bistvu že v torek težko verjeti, da je pripravljenost do strokovnih, pedagoških razgovorov o vseh modelih (se pravi tudi o predlogih univerz, o predlogih Slovencev, ...) iskrena. Ti dvomi so se v četrtek izkazali kot upravičeni: seja deželnega zbora je služila sami korekturi v tork ustvarjenega vtisa ter podkrepitvi ločitvenih zahtev.

Za pristojni pododbor je najprej poročal Uster (VP) o „razpravah“.

Med drugim je skušal tudi argumentirati, kako demokratično in „vsestransko“ da je bila tekla razprava. Z vsemi prizadetimi da so imeli takomenovane hiranje: z deželnim šolskim svetom, s Slovenci, z univerzo, s KHDjem in brambovc, ter s protestantsko in katoliško cerkvijo. Toda že samo navajanje rezultatov teh hiringov je potrdilo, da je deželna pedagoška komisija, z njo vred pa tudi deželni zbor, ugodila edinole predstavam KHD in KAB, saj so se vsi ostali pogovorni „partnerji“ izrekli proti ločitvi, in vsaj za ohranitev obstojega dvojezičnega šolstva (če izvajamo protestantstvo cerkev, ki se ni opredelila ter deželni šolski svet, ki je podal le poročilo o situaciji z ugotovitvijo, da ni pritožb).

To poročilo nikakor ni moglo biti zagovor potrebnosti in upravičenosti ločitvenega modela. Zato so morali govorniki vseh strank navajati „dodatne argumente“. In ti so bili npr. taki kot „argument“ Trattnigove (FP): „Slovenci sploh niso bili pred Nemci v tej deželi; razen tega slovenščina v bistvu sploh ni pravi jezik, saj so si prisvojili le srbohrvaške in ruske izraze za tiste besede, ki jih v svojem besedišču sploh niso imeli, ker pač nemških niso hoteli več trpeti, ...“ Ali pa Wurmitzerjev (VP) „argument“, da izvira očitek o načrtovani odredbi apartheidu podobnih razmer „le neinformiranosti ali zahrbtni zlonamer nosti“ – in to tezo je celo še „podkrepil“ z ugotovitvijo, da primera z Južno Afriko ni dopustljiva, v bistvu pa da je sploh tudi očitek Južni Afriki le narejen. Kakor pač tudi Koroški, ...?

Najbolj zadovoljna pa sta se delala govornika SPÖ, Koschat in Wagner. Prvi je dejal, da je pedagoški model „zelo uporabna rešitev“, Wagner pa se je pohvalil, da s s tem uresničili tudi „zahteve“ Lemischa po „rešitvi vprašanja sožitja narodov“. Za to pozitivno preformulirano zahtevo Lemischa pa se v bistvu ne skriva nič drugega kot Lemisheva napoved leta 1920: „En človeški rod imamo še časa, da zaslepljene spravimo nazaj h koroštvu“ (=nemštvu). – Vse jasno? Ve jasno! Tudi za razgovore na Dunaju: troedine koroške stranke vztrajajo na ločitvi, čeprav pač morajo računati s tem, da bo možna „rešitev“ šele leto kasneje. Da pa ta „rešitev“ po vsebini ne bo odgovarjala njenim predstavam, zato moramo poskrbeti mi: z informiranjem javnosti in odločnim nastopanjem proti vsakršni ločitvi.

Popuščanje nacionalističnim silam ima nevarne posledice

Že pred tridesetimi leti, ko so se začeli množiti napadi nemških nacionalistov na dvojezično šolo, ki so se potem stopnjevali tja do protizakonitih šolskih štrajkov in se je vse skupaj končalo s protustavno likvidacijo obvezne dvojezične šole, smo svarili takratnega deželnega glavarja Wedeniga pred posledicami, ki jih bo imelo takšno popuščanje nacionalističnim silam. Kljub temu so se koroški socialisti vedno bolj odtujevali svoji ideologiji: namesto da bi takratno mlado generacijo, zlasti socialistične funkcionarje, vzgajali v pravem socialdemokratskem duhu, so šli raje po stari izhojeni poti nacionalizma, ideološko delo pa prepuščali skrajnim desničarskim krogom, ki so tudi v socialistični stranki še vedno imeli ali že spet dobili vplivno besedo.

Produkt takšne zgrešene politike je tudi današnji deželni glavar in predsednik koroške SPÖ Wagner, ki v nemškem šovinizmu očitno ne vidi nevarnosti niti se ne ogradi od priložnostnega čaščenja bivših funkcionarjev „tisočletnega rajha“ (npr. „Blutordensträger“ Huber, Ritterkreuzträgerji itd.). Deželni glavar je postal potem, ko je spretno igriral napredne sile v stranki; za njegovo usmerjenost je značilno, da se je sam predstavil za „hochgradigen Hitlerjungen“.

Kam vodi vse to, zelo dobro označuje krilatica, ki jo je slišati: da so na Koroškem tri stranke, vlada pa samo en duh – in to so dogodki v zadnjem času tudi dovolj jasno pokazali. Zato prav nič ne preseneča, da se socialistična stranka v ostali Avstriji vedno bolj distancira od koroške politike in Wagnerjeve linije. Nikjer drugod v Avstriji ni tako očitnega bratstva s skrajno desničarskimi silami, kot to doživljamo na Koroškem. Nikjer drugod veliki stranki nimata voditeljev, ki bi se kot pri nas pustili vpreči v politični voz, ki škoduje ugledu celotne Avstrije. Radevolje so ustregli KHD-ju in podprli njegov referendum proti dvojezičnemu pouku. Svobodnjaška in ljudska stranka sta sodelovali z vsemi močmi, rezerviranost socialistične stranke je bila v mnogih primerih le navidezna. Kljub vsej gonji, lažnivi propagandi in pritiskom pa jim je uspelo nagovoriti komaj 9 odstotkov volilnih upravičencev za svoje ekstremistične cilje.

Če bi bili na Koroškem na vodilnih mestih pošteni demokrati, bi bilo z izjavo voljenjem referenduma takoj konec sovražne apartheidske politike. Tako pa je ta politika deležna še nadaljnje podpore in sodelovanja merodajnih sil. Tudi

Wagner se je pustil vpreči v njihov voz, čeprav dobro ve, da je deželni zbor leta 1945 soglasno sklenil zakon o dvojezičnem šolstvu. Po podpisu državne pogodbe so se bivši nacisti prelevili v „heimatstreue Demokraten“, ki so začeli s protislovensko gonjo in prisilili takratnega glavarja Wedeniga, da je pod njihovim pritiskom ukinil dotedanji dvojezični pouk. Argumentirali so, da je bila ureditev iz leta 1945 le vsiljen provizorij. Danes spet govorijo o provizoriju in mislijo s tem ureditev iz leta 1959, ki da jo je treba zamenjati s „trajno rešitvijo“. In če jim bo uspela sedanja gonja proti ostankom dvojezičnega šolstva, bodo najkasneje čez dvajset let gotovo spet govorili o provizoriju – in se verjetno lotili dejanske „Endlösung“ v smislu Haiderjeve napovedi, da bo Koroška resnično sovobodna šele tedaj, ko bo nemška.

Proti takim nacionalističnim težnjam in njihovim nosilcem se bomo koroški Slovenci odločno postavili s pomočjo demokratičnih sil večinskega naroda in mednarodne javnosti.

V trenutku, ko se je deželni glavar Wagner pustil vpreči v voz nedemokracije, enostranske protislovenske politike, pa Zveza koroških partizanov smatra, da je za pravi legitimacijo za predsednika Delovne skupnosti Alpe-Jadran. Kajti ta skupnost si je na pobudo borčevskih organizacij zadala med drugim nalogo, gojiti protifašistično tradicijo, ki je bila skovana v skupni borbi proti fašizmu. Čeprav smo bivši partizani in žrtve fašizma vajeni marsikaj prenašati, je enkrat tudi našega potrpljenja konec. Zato bomo delovanje nacionalističnih organizacij in oseb v bodoče bolj zasledovali in obvestili o njej tudi mednarodno javnost, ki že tako zelo kritično spremlja določena dogajanja v Avstriji in posebej na Koroškem.

O koroških dogodkih in merodajnih političnih dejavnikih bomo obvestili zlasti politične in borčevske organizacije območja Alpe-Jadran, da bodo lahko same preverile, s kom v bodoče morejo sodelovati. Stremeli bomo za tem, da skupno dosežemo tisto, za kar smo trpeli in se borili v času boja proti fašizmu, ko je bilo naše geslo: BORBA PROTI VSEM OBLIKAM FAŠIZMA – ZA MIR IN ENAKOPRAVNOST VSEH TEPTANIH IN PONIŽANIH NARODOV!

Janez Wutte-Luc
predsednik
Zveze koroških partizanov

Tudi dunajska komisija

verjetno ni vsezveličavna rešitev

V ponedeljek 16. marca se bo na ministrstvu za pouk na Dunaju prvič sestala komisija, ki naj bi pripravila predloge za „rešitev“ šolskega vprašanja na južnem Koroškem.

Odločitev za to komisijo so koroški politiki najprej slavili kot „zgodovinski kompromis“, ki pa so ga že čez dva dni s svojim sklepom v deželnem zboru močno razvrednotili. Podobno kot rimski parlament v južnotirolskem vprašanju, je tudi koroški deželni zbor prelomil prvotni dogovor, dosežen na pogovoru s Slovenci, ter skoraj ultimativno pozval zvezno raven, naj sprejme rešitev izključno na osnovi koroškega pedagoškega modela.

Koroški poziv je v očitnem nasprotju z dogovorom in obljubo, da bo dunajska komisija pri iskanju rešitve upoštevala vse znane predloge, torej tudi predloge, ki so jih izdelali Slovenci in predvsem strokovnjaki avstrijskih univerz. Takšno široko platformo je prvotno obljubila tudi pristojna ministrica Hawlicek, koliko bo od tega dejansko ostalo, bo pokazala šele praksa.

Delo komisije bo brez dvoma v veliki meri odvisno od njene sestave

in ravno v tem pogledu – vsaj kar zadeva koroški del – napovedi niso ravno obetavne. Iz Koroške so namreč vabljeni Unkart, Weiss, Wiegele, Burgstaller in Antoni, torej z eno samo izjemo ljudje, ki so že kot tvorci „koroškega modela“ pokazali, da za predloge drugih, zlasti Slovencev, očitno nimajo poslušne in razumevanja. Med njimi ni niti vodje manjšinskega šolskega oddelka Inzka (verjetno se je kot strokovnjak preveč zavzel za ohranitev skupne dvojezične šole); predvsem pa ne nameravajo pritegniti strokovnjakov s celovške univerze, ki so se skupaj s Slovenci odločno postavili proti vsakemu ločevanju šolske mladine. In ne nazadnje tudi predvidena omejitev števila slovenskih zastopnikov ni ravno izraz pripravljenosti za res širok in izravnani način iskanja rešitve.

Seveda vse to ne pomeni, da bi že vnaprej dvomili o uspešnosti komisije. Nasprotno pričakujemo od nje boljše delo, kot je koroški način reševanja. Vendar pri tem tudi ne smemo prezreti izkušenj, ki smo jih v preteklosti nabrali pri podobnih poskusih reševanja naših odprtih vprašanj.

Sami hočemo zastopati svoje težnje in interese

Kdo je v Avstriji za kaj pristojen, kadar gre za reševanje manjšinskih vprašanj, je že od nekdaj velika uganka. V medsebojnem priznavanju ali odrekanju pristojnosti so najrazličnejši dejavniki pravi mojstri; posebno znan pa je v tem pogledu znameniti „ping-pong“ med Celovcem in Dunajem.

Zanimiv primer je tudi pismo direktorije avstrijskega parlamenta, ki sporoča, da je predsednik pripravljen sprejeti predstavnike narodnih manjšin v Avstriji.

Toda: ker predsednik vodi zasedanja, so glede vlaganja zakonskih predlogov „primerni sogovorniki“ parlamentski klubi.

Toda: če gre za želje in zahteve, ki zadevajo področje izvajanja, so po zakonu o narodnih skupinah pristojni zvezna vlada in posamezni ministri.

Toda: za varovanje in zastopanje interesov narodnih skupin so po zakonu o narodnih skupinah „poklicani sosveti narodnih skupin“.

Pa smo tam. Namreč pri resnici o sosvetih. Pri tisti resnici, ki je eden izmed vzrokov, zakaj koroški Slovenci in skupaj z nami tudi ostale manjšine v Avstriji (razen Madžarov na Gradiščanskem) že deset let odklanjamo sodelovanje v teh forumih. Kajti sosvet pomeni za manjšino popolno degradacijo: odvzame ji svojstvo subjekta, ki samostojno odloča o svoji usodi in zastopa svoje koristi; vsili ji položaj objekta, o katerem odloča forum, ki ga imenuje vlada.

Če nas s takšno resnico črno na belem soočajo že prej, preden smo se sploh odločili za sodelovanje v sosvetu, potem si lahko predstavljamo, kako bi šele izgledalo z našim zastopstvom tedaj, če bi res napravili ta korak. Naše samostojnosti bi bilo vsekakor konec – o nas in o naših interesih bi odločal forum, ki bi ga nam za našega „predstavnika“ postavili drugi.

Čas šampanjca in gumijevk

Ples posebne vrste so priredili Dunajčani na dan „ples avstrijskih plesov“, opernega plesa namreč, v pozdrav bavarskemu ministrskemu predsedniku Franzu Josefu Straußu. Medtem ko je v operi ob besedah „Alles Walzer“ zadonel „Donavski valček“ Johanna Straußa (v rešitev časti skladatelja je treba poudariti, da ima z bavarskim predsednikom skupno samo ime), je pred sponzorskimi operami poveljnik dunajske policije ob tuljenju policijskih siren dvakrat histerično zakričal „Es wird geräumt“, nato pa je dal svojim oboroženim skupinam prosto pot in roko za hajko na približno 500 demonstrantov. In začel se je ples posebne vrste od opere tja do tehnične univerze na Karlovem trgu.

Demonstranti so protestirali proti navzočnosti Franza Josefa Straußa, ki velja za posebej velikega avstrijskega revanšizma in ki je s svojo udeležbo na opernem plesu zavestno izzival avstrijsko prebivalstvo. Po eni strani smatra ta gospod Avstrijce za potencialne in pavšalne nosilce virusa AIDS, saj predpisuje za vsakega na Bavarskem živečega Avstrijca obvezno preiskavo; po drugi strani pa ogroža velike dele severozahodne Avstrije s svojim trdoglavim namenom, zgraditi v Wackersdorfu, torej tik ob avstrijski meji, atomsko napravo, ki bi v primeru tehnične nezdgo povzročila desetkratni Černobil, kakor svarijo priznani strokovnjaki.

Skrutožnost, kakršne v drugi republiki še ne pomnimo (avtor teh vrstic je bil sam na licu mesta), so se varnostni organi spustili nad peščico demonstrantov. Toda ne v zaščito bavarskega gosta, ki je ob tem času že mirno sedel v svoji operni loži pri drugi ali tretji steklenici šampanjca (po 5.800 šilingov!) ter se cinično izražal o „norcih“, kakor je imenoval demonstrante – temveč v dokaz, da se je treba sprijazniti z dejstvom, da so se časi spremenili: da je to, kar imenuje ljudska stranka „Wende“ in za kar je socialistična stranka odkrila pojem „Zeitgeist“, zdaj tudi v Avstriji na dnevnem redu. Ta „Zeitgeist“ je Blechi, socialističnemu (!) ministru, odgovornemu za varnost, očitno šepetal, da je zdaj konec pravice do demonstriranja, da bo v bodoče gumijevka nakazovala, kam vodi duh časa.

Majhna peščica demonstrantov je bila za tak dokaz hvaležen objekt – proti 500 demonstrantom je policija postavila enako število varnostnih organov. Celo če bi držala fantastična verzija o „oboroženem jedru“ kakih 50 anarhistov, ki da so se vrinili v vrste demonstrantov in menda izzvali spopad („oboroženi“ so bili,

kakor se je izkazalo, s pirotehničnimi izdelki, kakršne za silvestrsko noč ali za pustni torek lahko kupi vsak otrok v bližnji trgovini), mobilizacija petstotih policistov za enako število demonstrantov samo dokazuje, da so oblasti očitno pričakovale, če ne sploh zavestno izzvale krvavi spopad v središču dunajskega mesta.

V smislu duha časa je pač treba dokazati svojo moč, in najboljši objekt za to je majhna, heterogena skupina, ki hitro nasede frazam o anarhistih, kakor npr. Freda Meissner-Blau, in ki se ji da hitro dopovedati, da policijske gumijevke pravzaprav niso veljale tistim, ki so jih občutili na lastnem hrbtu, marveč samo peščici anarhistov, ki pa je policiji očitno ušla. V resnici pa je policijski napad seveda veljal ustrojanju in razdvajanju vseh tistih vrst in sil, ki stoje izven tabora etahiranih strank in ki iščejo nove politične strukture, nove oblike političnega izražanja.

Takšno kruto ravnanje državnih oblasti – ki so ga značilno pozdravili oz. podprli govorniki obeh koalicijskih strank in seveda tudi reakcionar Haider – ima svoje korenine v izidu zadnjih volitev, ki je pokazal, da je vedno več ljudi, ki ne zaupajo več dosedanjim strankam ter iščejo in hodijo drugačna politična pota. Ravno to pa hočejo preprečiti – če ne drugače, tudi s silo; bavarski ministrski predsednik je avstrijskim oblastem tozadevno dober zgled. Tako je avstrijska policija premožnim gostom na opernem plesu lahko dokazala svojo sposobnost, da jih brani pred peščico demonstrantov in da se jim tudi v prihodnjih letih ni treba bati za šampanjec in kaviar – saj jih ščitijo gumijevke pred napadi „jeznega ljudstva“.

Na Koroškem je tako imenovani „Zeitgeist“ star že 11 let; to vemo najkasneje od škocijskih dogodkov leta 1976, ko je koroška žandarmerija lovila slovenske „anarhiste“, ki so bili oboroženi z letaki in transparenti. Koroška je času duha pač vedno za korak naprej. Tudi TV-oddaji „Brez nagobčnika“ je bil najprej obeh koroških nagobčnik in šele potem se je zgodilo, da ORF s svojimi dvajsetimi ekipami in več kot sto sodelavci, kolikor jih je menda imel na opernem plesu, ni „utegnil“ poročati o tem, kar se je dogajalo pred opero.

Vse kaže, da je tudi v vseavstrijskem merilu minil čas demokratične diskusije in strpnosti – nadomestil ga je čas šampanjca v operi in gumijevk na cesti.

fra-ter

Premiera igre „Eva se bo rodila jutri“ v Pliberku

V soboto je bila premiera Candoni-jeve igre „Eva se bo rodila jutri“. Igralski krožek dunajskih študentov (Rudi Vouk, Milan Mikl, Kristijana Grile in Rezika Kanžian) se je lotil igre, ki je navidezno zgrajena dokaj enostavno. Američan in Rus vsak odvržeta nad svojo državo atomsko bombo in s tem uničita svet. Pristaneta ob neki obali in začenjata idilično svobodno življenje brez problemov. Komaj sta se naselila in navedla drug drugega, pa se pojavi ženska, soproga ruskega pilota, Eva, ki ji je le-ta hotel s svojo akcijo uiti. Vse-povsod ga zasleduje s svojo skrbjo in zajčkom v košari. Na njen račun se občinstvo največkrat zabava. Z njeno prisotnostjo in s spreminjanjem časovne perspektive se začenjajo

zapletljaji. Ta trikotnik – Američan, Rus in Eva – nudi dosti priložnosti za situacijsko komiko, ki so jo študentje v svoji uprizoritvi postavili v ospredje. Čeprav je najkasneje od uporabe atomske bombe in opustošenja Hirošime in Nagasakija naprej znano, da je atomska bomba resna zadeva in ne kaže, da se na njen račun zabavamo, smo se smejali poldruge uro, to pa z nekim nelagodjem, ki ga vmes pozbijaš, pa se spet in spet pojavlja. Kaj če res kak neodgovorni „psihopat“ iz kakršnihkoli razlogov sproži svetovno katastrofo? V zadnjih letih se z razvojem tehnologije ta problem in tudi možnost za dejansko opustošenje zemlje stopnjuje. Zato mi je v tej igri le nekaj manjkalo. Sicer so se scene zelo posrečeno menjavale iz zelo resnih v povsem komične, kar je bilo predvsem zaslug igralcev ter posrečene in ustrezne zasedbe vlog.

V ospredju pa je bila komika na račun klišejev o moških, ženskah in njihovih vlogah v družbi, ki pa vsekakor ni bila plitva, nekritična ali afirmativna. Študentje so zelo premišljeno krajšali igro, mislim, da bi bili lahko tudi kaj dodali – aktualizirali, da bi se črv, ki sili k razmišljanju, še globlje zabil.

Prav gotovo je k uspešni uprizoritvi doprinesel svoj delež tudi Franci Končan, ki je študentom pomagal pri režiji, v glavnem pa je bilo čutiti, da so študentje ta komad pripravljali kolektivno in ga z veliko vnemo in navdušenjem zaigrali. Ni bilo nobenih zastojev, jezik jim je tekkel, kot da bi vihar pihal čez oder. Vsa pohvala študentom, ki so se naučili in uprizorili to igro poleg svojega študija. Prosvetnim društvom priporočamo, da se poslužujejo tega komada, ne bo jim žal!

V. O.

Razstava

Danes in jutri je še možen ogled likovne razstave risb in slik Anke Hribar-Košmerl. Umetnica se s svojimi deli predstavlja v Mohorjevi knji-garni v Celovcu.

Akademsko slikarka Anka Hribar-Košmerl je poleg svoje umetniške profesije kot slikarka tudi profesorica matematike, vendar je sedaj svobodna umetnica in se poleg slikanja ukvarja tudi z ilustracijami in portretiranjem.

Osnovna motiva, s katerima se umetnica ukvarja, sta človek in rože, vsak v svojem doživljanju, čutenju in iskanju. Pri tem se poslužuje tehnike risanja, akvarela, dela pa tudi z oljnatiimi barvami. V letaku, ki vabi na obisk razstave, je Anka Hribar-Košmerl kot umetnica predstavljena med drugim takole:

„V risbi je lahkotna in igriva. V akvarelih obogati risbo s paletami sončnih toplih barv. V olju ohranja risbo poleg motiva svoje samostojno življenje. Odziva se na najrazličnejše zavestne in podzavestne spodbude, s katerimi bogati sliko dodatna simbolična govorica.

V vsem tem delu se izraža veliko hrepenenje po ljubezni, prijateljstvu, spontanosti, čutenju in neskončnem doživljanju sveta in ljudi.“

Anka Hribar-Košmerl kot umetnica v javnosti nastopa od leta 1981 dalje, saj je v teh letih imela več samostojnih razstav in se udeležila več slikarskih kolonij.

Mladi rod – sad mnogih ljudi dobre volje

Šolski list za koroško mladino „Mladi rod“ ne bi izhajal že četrto desetletje, če bi ne sodelovalo „mnogo ljudi, ki so prizadevni in dobre volje“. V enem samem letniku Mladega roda naštejemo do 40 rednih ali priložnostnih sodelavcev. To je med drugim povedal Tomi Ogris 24. februarja na prvem rednem občnem zboru društva Mladi rod po njegovi ustanovitvi 13. marca 1984.

33 let – od leta 1951 naprej – je Mladi rod izdajal konzorcij učiteljev na dvojezičnih šolah Koroške, dokler čas ni zahteval sodobnejše oblike uredniškega dela. Pa tudi finančne težave so pred leti dovedle do ustanovitve društva, saj je na tej podlagi lažje priti do potrebnih podpor.

Ob številni navzočnosti učiteljev je predsednik društva, Tomi Ogris, pozdravil kot častne goste vodjo manjšinskošolskega oddelka pri deželni šolski svet, dr. Valentina Inzka, deželni šolski nadzornik za obvezno šolstvo, prof. Ernesta Weihsa, okrajnega šolskega nadzornika za okraj Celovec-dežela, vlad. svet. Ewalda Bernthalerja, in okrajnega šolskega nadzornika, Franca Wiegela.

Oblikovanje, urejanje, izdajanje in upravljanje šolskega lista Mladi rod je bilo glavno in skoraj izključno delo društva. Iz poročila predsednika pa je razvidno, da so dane tudi možnosti za pripravljanje, izdajanje delovnih listov, prosojnic, učbenikov, tonskih kaset, video-filmov, dia-serij in drugih pripomočkov. Vendar še primanjkuje ljudi, ki bi bili voljni delati v raznih učiteljskih delavnicah.

Identifikacija dvojezičnih učiteljev z Mladim rodom je precejšnja, je dejal Ogris. To je potrdila tudi lanska anketa o vsebini, obliki in pedagoški vrednosti Mladega roda, ki je dala mnogo novih pobud.

Sodelavcem – posebno devetčlanski skupini, ki je nosila tudi funkcijo društvenega odbora – se je Ogris posebno zahvalil in med drugim ugotovil, da se je težavna finančna situacija še zmeraj nekako rešila. Predvsem s podporami s strani Zveznega ministrstva za pouk in urada zveznega kanclerja. Za podporo se je zahvalil tudi obema osrednjima organizacijama, prav tako pa tudi Republiški komisiji za izobraževanje in vzgojo pri SZDL Slovenije, ki podpira delo z ilustracijami, filmi in barvnim tiskom ovitka.

Ogris je še omenil, da se začenja tudi sodelovanje s Spatenpost, Junges Volk in Jungösterreich; celovško univerzo pa so zaprosili najstrokovno oceni Mladi rod. O finančnem stanju je poročal Hanzl Millonig ml., poročilo nadzornega odbora pa je dal predsednik Valentin Vauti.

V okviru občnega zbora ni bil izvoljen samo odbor (člane smo objavili že zadnjič), o razgovorih z ministrico Hawlicekovo in s strankami o bodočnosti dvojezičnega šolstva je poročal Franci Kukovica. Kulturni spored je oblikoval mladinski zbor iz Bilčova (vodi Joško Kovačič) skupno s triom Filipič. Učiteljem pa je zelo ugajalo predavanje prof. Jožeta Kovačiča, ki je ob pesmarici „Poj z menoj“ razlagal kdaj je katera pesem primerna, in kako jo je mogoče ritmično spremljati. Še več podobnih možnosti si želijo učitelji.

Priprave na svečanosti v spomin Vuka Štefanovića Karadzića

Srbski in z njim vsi jugoslovanski narodi in narodnosti se pripravljajo na 200. obletnico rojstva velikega srbskega kulturnika in znanstvenika Vuka Štefanovića Karadzića, ki jo bodo obeležili z raznimi slovesnostmi. 200-letnico rojstva tega velikega moža srbskega naroda pa ne bodo obhajali le v njegovi ožji domovini, temveč tudi v drugih republikah SFRJ in v drugih deželah Evrope.

Vuk Štefanović Karadžić ni le oče srbskega knjižnega jezika, marveč je bil v svojem času gotovo ena najbolj razgledanih osebnosti tedanje Evrope. Že v času svojega življenja je bil član dunajske Akademije znanosti in umetnosti, ter dopisni član domala vseh evropskih akademij in bil v pismenem kontaktu z Johannom Wolfgangom Goethejem in številnimi drugimi osebnostmi raznih narodov Evrope. Prijateljske vezi je gojil tudi z Jernejem Kopitarjem, saj sta oba delovala in živela na Dunaju.

Karadžić je na Dunaju preživel skoraj petdeset let (tam je bil tudi poročen). Zato je samoumevno, da bodo tudi na Dunaju potekale spominke svečanosti ob njegovi 200-letnici rojstva – 6. novembra letos. O tozadevnih pripravah sta prejšnji teden informirala avstrijsko javnost predsednik Jugoslovansko-avstrijskega društva, bivši minister za znanost Heinz Fischer in podpredsednik predsedstva SR Srbije, Vukoje Bulatović. Tako bodo na Dunaju – in tudi drugih avstrijskih mestih – potekali razni simpoziji, na katerih bo šlo za delo Vuka Karadzića, medtem ko bo Nacionalna biblioteka pripravila razstavo njegovih knjižnih del, višek svečanosti pa bo v dunajskem rotovžu, kjer bodo prikazali veliko razstavo o delu za časa njegovega bivanja na Dunaju, kakor tudi celoto njegovega znanstvenega dela. Tečejo tudi priprave za ustanovitev posebnega sklada, ki naj bi omogočal stalno raziskovalno delo na področju slavistike, posebno srbske lingvistike in književnosti. Občina Dunaj pa bo na hiši, v kateri je Karadžić živel, odkrila spominsko ploščo.

F. Z.

Antologija avstrijske lirike

Tiskanje literature, posebno lirike, je dandanes zelo težavna zadeva. To ne velja samo za pesnike narodnih manjšin, saj tudi pisci lirike večinskega naroda nimajo dovolj možnosti objavljati svojih pesmi v knjižni obliki. Zato je razumljivo, da se pisatelji in pesniki poslužujejo neke vrste samopomoči in sicer potem lastne založbe, ki so jo pred nedavnim ustanovili prav z namenom, odpraviti to vse prej kot rožnato situacijo besednih ustvarjalcev v Avstriji.

Avtorska založba, ki nastopa pod imenom „edition umbruch“ načrtuje založiti in izdati neke vrste čitanko sodobne avstrijske poezije. S tem skuša odpraviti trenutno vladajočo „tiho cenzuro“, zato vabi avstrijske in v Avstriji živeče pesnice in pesnike k sodelovanju.

Avtorji oz. avtorice naj pošljejo največ do deset doslej v knjižni

obliki še nenatisnjenih na sledeči naslov:

edition umbruch
Giannonigasse 27/2
A-2340 Mödling

Zadnji rok je 15. junij 1987. Besedilom je treba priložiti kratko biografijo, ki naj vsebuje tudi podatke o knjigah, ki jih je avtor doslej izdal. Pesniki ali pesnice, ki pesmi ne pišejo v nemškem jeziku, so naprošene besedilu izvirnika dodati tudi prevod v nemščino.

Izid knjige je načrtovan za leto 1988. Izdajatelj seveda zagotavlja, da vse avtorske pravice za pesmi, ki bodo objavljene v antologiji, ostanejo pri avtorjih.

Podrobnejše informacije je možno dobiti pri Janku Ferku, Celovec, Florian-Gröger-Straße 2/13, telefon (0 42 22) 51 32 51.

Med novimi revijami: Mladje 63

Pravkar je izšlo Mladje 63. Namesto običajne ocene tokrat objavljamo uvodno besedo, oziroma pismo urednice Vide Obid, ki bralce seznanja o delu revije ter z vsebino objavljenih prispevkov. Razen tega bralce še sooča s težavami, zlasti finančnimi, s katerimi se revija bori.

„S precejšnjo zamudo ste dobili mladje številke 63. Glavni vzrok je, da delo v uredništvu sloni le na nekaterih članih, ki se bolj ali manj redko sestajajo, odločitve za objavo kakšnega prispevka zavisijo od le-teh posameznikov, ki skrbijo poleg tega za zbiranje prispevkov in za upravo. To delo opravljajo mimogrede, poleg svojih drugih službenih in študijskih obveznosti, kakor pač v glavnem vse kulturno delo naše narodne skupnosti.

Da delo na tem področju finančno ni donosno, je vsakemu znano. Zato se ubadamo tudi s finančnimi problemi, ki so prav tako vzrok za zavračanje. Saj uredniki – če delajo z izgubo in ni jasno naprej kdo bo le-to poravnal – osebno jamčijo zanjo. Torej je treba čakati, da se na kontu nabere denarja, preden

lahko gremo v tisk. To so stari problemi, ki lahko privedejo do resignacije. Že znani pesniki in pisatelji imajo dosti drugih možnosti objave v avstrijskih literarnih revijah in v revijah matične domovine pa še kje. Zato je tem bolj hvalevredno, da poleg tega objavljajo tudi v mladju, čeprav že dolgo nismo mogli izplačevati nobenih honorarjev. Zavedamo se, da je mladje v veliki meri doprineslo k razvoju literarnega naraščanja pri nas na Koroškem. Tako naj bi bilo tudi še naprej.

Tretji problem je problem odmevnosti. Vsi pišejo močno občutijo pomanjkanje literarne kritike. Literarna revija pa to občuti še bolj. Kjer ni diskusije, odprte in kritične obravnave, kjer ni preprih in polemike, se bolj ali opazno razvija zatohlost, lagodnost in razširja dol-

gočasje. Čeprav sta na Koroškem dve slovenski literarni reviji, pa to dejstvo diskusije prav nič ni posvečilo. Glavno je, da ima vsaka stran svojo revijo, vsaka revija zase pa poudarja, da je odprta za vse. Verjetno bo to res. Samo da to odprto vse premalo preizkušamo, ker je z objavo v eni izmed revij takoj povezano prištevanje k temu ali drugemu taboru in s tem zamera. V lastnih vrstah gojimo koroško zaprtost in provincializem, proti kateremu se zaganjamo v koroški družbi.

V tej številki ni domačih literarnih prispevkov. Težišče je razprava o situaciji slovenskih avtorjev, ki živijo na stičišču različnih kultur, o možnostih, ki se s tem odpirajo. Zato objavljamo predavanja, ki so jih imeli udeleženci pisateljskega srečanja na Obirskem na temo „Na robu dveh kultur“. V tem sklopu je treba razumeti tudi prispevek Lojza in Petra Wjeserja, ki sta napisala koncept o založniški dejavnosti na Koroškem. Kakor je prav gotovo znano našim bralcem, je založba Drava zabredla v hude finančne težave. Ni mladjeva naloga, da pomaga iskati krivce. Sodelavci mladje edine lahko ugotovimo, da

je založba Drava natisnila kar precej knjig mladih koroških avtorjev, tudi sodelavcem mladje, ki sicer prav gotovo še ne bi bili na knjižnem trgu. Za nas je to razveseljivo, saj so se vabila na literarna branja v Avstriji in tudi v inozemstvu znatno povečala. To seveda ni edinele zasluga Drave, temveč predvsem dinamike boja za izpolnitev narodnostnih pravic. Vsak je po svojih močeh prispeval.

Da so odgovorni za založbo svoje moči – predvsem finančne – morda precejevali, je tragično.

O prodiranju slovenske literature v nemški prostor priča prispevek o dnevih slovenske književnosti v Hamburgu, kjer so nastopali sodelavci mladje in z branji in diskusijami opozorili na naše literarne in narodnostne probleme na Koroškem. Te dni v Hamburgu je sooblikoval kolumbijski slikar in pesnik Edgar Plata, ki ga predstavljamo kot gosta. Janko Malle objavlja svoj prispevek, ki ga je pripravil za kulturni plenum OF na Bledu. O problemih avstrijske moderne razpravlja avstrijski pisatelj Michael Scharnagl. Objavljamo – v izvlečkih – njegova literarna predavanja, ki jih je imel v dunajski „Alte Schmiede“.

V celoti bodo izšla v posebni številki ugledne dunajske revije „Wespennest“.

Upamo, da je v tej številki dovolj tudi provokantnih tekstov, ki bodo morda izzvali širšo diskusijo o mestu slovenske koroške literature. Naslednja številka, ki jo pripravlja Fabjan Hafner, bo spet pretežno literarnega značaja.

Datum	Kraj	PRIREEDITVE	Prireditelj
Petek 6. 3. 19.30	Mestna hiša Borovlje	KONCERT KLASIČNE GLASBE Močilnik Andrea (klavir), Petrische Bruno (klavir), Gregorič Janes (kitara), Verdel Roman (flavta), Lipuš Gabriel (bariton) dr. Karničar Rudi (bas)	SPZ in SPD Borovlje
Petek 6. 3. 19.30	mežnarija Bilčova	ANTISEMITIZEM IN DVOJEŽIČNOST pogovor vodi Božo Hartman	Katoliška mladina Bilčova
Petek 6. 3. 15.00 19.30	Kat. dom prosvete Tinje	VSAK DAN ZDRAVILNE RASTLINE prof. Tatjana Angerer Zdravljenje s postom (nem.) mag. August Dorn, Celovec	Kat. dom prosvete Tinje
Sobota/ nedelja 6. in 7. 3. 17.00	Mladinski center Rebrca	SREČANJE VODITELJEV Glavna tema: Priprave na otroški dan	Katoliška otroška mladina
Sobota 7. 3. 19.30	Mestna hiša Celovec	IFÜHL MI SO GEREGET... Predavanje o menstruaciji Verena Corazza, Andrea Ernst	Akcijski komite Mednarodni dan žena
Sobota 7. 3. 13.00	Mladinski dom SSD v Celovcu	PROSLAVA OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENA , nastopajo: ženski pevski zbor „Milko Skoberne“ z Jesenic, vokalni ansambel „Danica“, Govornica: Milena Gröblacher.	Zveza slovenskih žena
Petek 7. 3. 14.00	farna dvorana v Pliberku	SREČANJE MLADINE VSEH FAR V PODJUNI	Podjunska baza katoliške mladine
Sobota 7. 3. 19.00	pri Prangerju na Brnci	OBČNI ZBOR SPD DOBRAČ NA BRNCI nato: video film o „Veliki puntariji“	Slovensko prosvetno društvo Dobrač
Nedelja 8. 3. 14.30	Dom glasbe Celovec	KOROŠKA POJE sodelujejo: mešani pevski zbor Danica, Madrigalchor (Celovec), Gruppo Corale (Triž), moški pevski zbor Vres (Prevalje), mladinski zbor Ojsternik (Ukve).	
Ponedeljek 9. 3. in torek 10. 3.	Kat. dom prosvete Tinje	POMEN IZOBRAŽEVANJA ZA NAŠEGA KMETATA Seminar Skupnosti južnokoroških kmetov dipl. inž. W. H. Herzog in dipl. inž. Stefan Domej	SJK
Ponedeljek 9. 3. 16.00	Študentsko naselje Celovec	OTVORITEV ŽENSKEGA REFERATA	Akcijski komite (m. dr. Zveza slovenskih žena)
19.30	Študentsko naselje Celovec	RAST PREBIVALSTVA V MEDNARODNEM MERILU Uvod: Susanne Demutz	Akcijski komite (m. dr. Zveza slovenskih žena)
Sreda 11. 3. 18.00	Univerza Celovec i-124	SVETOVNI MIR OB SODELOVANJU ŽENE Farah Dustdar	Akcijski komite (m. dr. Zveza slovenskih žena)
Petek 13. 3. 20.00	Kulturna taberna Pri Jokinu Celovec	STARE SLOVENSKE BALADE IN PESMI SLOVENSKE KOROŠKE AVTORJEV Ansambel Drava	Kulturno društvo Pri Jokinu
Sobota 14. 3. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	„OD PLIBERKA DO TRABERKA“	Slovensko prosvetno društvo Edinost Pliberk
Sobota 14. 3. 14.30	Kat. dom prosvete Tinje	NARAVNO UREJANJE SPOČETIJ (nem.) dr. Peter Smolnig	Katoliški dom prosvete Tinje
Ponedeljek 16. 3.	Glavni trg Borovlje	JOŽEFOV SEJEM	Občina Borovlje

12. Rožanski izobraževalni teden

od srede 11. marca
do nedelje 15. marca 1987

Sreda 11. 3. 19.30	Društvena soba Bilčova	ZDRAVO ŽIVLJENJE IN ZDRAVILNE RASTLINE Tatjana Angerer	Slovensko prosvetno društvo Bilka
19.30	stara šola Sveče	KAJ NAM BI MORALA POMENITI KULTURNA DEDIŠČINA V SODOBNOSTI Janez Bogataj	Slovensko prosvetno društvo Kočna
Četrtek 12. 3. 20.00	ljudska šola Rožek	MOŽNOSTI NARAVNEGA ZDRAVLJENJA dr. Peter Trenkwalder	Kulturno društvo „Peter Markovič“
Petek 13. 3. 20.00	pri Bundru Borovlje	COMPUTER (RAČUNALNIK) – PROBLEM ALI ŠANSA Kristijan Ogris	Slovensko prosvetno društvo v Borovljah
Sobota 14. 3. 13.00	stara šola Šentjanž	SODOBNO OBREZOVANJE SADJA Tine Benedetič	Slovensko prosvetno društvo v Šentjanžu
14.00	pri Bundru Borovlje	PRAKTIČNE VAJE S COMPUTERJEM (RAČUNALNIKOM) Urban Popotnik	Slovensko prosvetno društvo v Borovljah
14.00	stara šola Sveče	ROŽ SKOZ STOLETJA – socialna podoba naše ožje domovine Majda Fister (seminar za odbornike kulturnih, političnih in gospodarskih organizacij)	Slovensko prosvetno društvo Kočna
19.30	pri Mežnarju Kotmaras vas	KONTROLA RODOVITNOSTI TAL IN GNOJENJA Jože Leskovšek	Slovensko prosvetno društvo Gorjanci
19.30	pri Foltu Slovenji Plajberk	O HIŠNIH IN LEDINSKIH IMENIH IN O PRETEKLOSTI SLOVENJEGA PLAJBERKA (predavanje s skriptičnimi slikami) Anton Feinig	Slovensko prosvetno društvo Vrtača
19.30	Kulturni dom Šentjakob	POLITIKA LOČEVANJA VODI JUŽNI TIROL V SLEPO ULICO Rudolf Benedikter	Slovensko prosvetno društvo „Rož“
Nedelja 15. 3. 12.00	gostilna Miklavž Bilčova	DAN DOMAČIH JEDIL	
15.00	stara šola Sveče	POKAŽI KAJ ZNAŠ	Slovensko prosvetno društvo Kočna

RAZSTAVE

do 12. 3.	Mest. gledališče Celovec	RAZSTAVA DEL DRAGA DRUŠKOVIČA	
Četrtek 12. 3. 18.00 do 12. 4.	Mestno gledališče Celovec	AKVARELI IN GVAŠI ZORKE L. WEISS	mestno gledališče Celovec in Umetnostno društvo za Koroško
do 29. 3.	Kulturna taberna Pri Jokinu	„KARNEVAL V BENETKAH“ fotografije, Franz Marenits	Kulturno društvo Pri Jokinu
do 7. 3.	Mohorjeva knjižarna v Celovcu	RAZSTAVA RISB IN SLIK ANKE HRIBAR-KOŠMERL sodelujejo: flautisti iz Bilčova	Mohorjeva založba

Jubilej pevskega srečanja „Od Pliberka do Traberka“

Tradicionalno pevske srečanje „Od Pliberka do Traberka“, ki se je pričelo 20. februarja v Mežici, letos stoji v znamenju 20-letnega jubileja. Iz skromnih začetkov pred dvajsetimi leti je srečanje postalo mogočna vsakoletna pevska manifestacija, ki združuje pevske zборе z obeh strani Koroške. Tako danes srečanje sodi med največje pevske prireditve celotnega slovenskega kulturnega prostora, v teku let pa tvori tudi sestavni del Vorančevih kulturnih dnevo, ki zajemajo celotno koroško regijo onstran meje, koncerti oz. pevska srečanja pa se odvijajo tudi pri nas na Koroškem predvsem v Podjuni.

Srečanje je v teh dveh desetletjih spodbudno vplivalo na razvoj pevske kulture tu in onstran meje. Kajti v tem času so nastajali novi pevski zbori, močno pa se je dvignila pevska raven posameznih zborov, ki na reviji sodelujejo, teh pa je v tem obdobju na srečanju nastopilo preko sto.

Kot znano, se srečanje odvija v raznih krajih tu in onkraj meje, in pevski koncerti vedno znova privabljajo številne ljubitelje slovenske narodne in umetne pesmi. Koncerti so bili v 22 krajih, kjer so bili skupno 104 koncerti, na katerih pa skupno 803 nastopi. Na vseh srečanjih sta vsako leto

sodelovala MoPZ DU s Prevalj in MoPZ Folte Hartman iz Pliberka.

Koncerti letošnjega srečanja so bili v Mežici in Črni, 14. marca bo v Vogrčah in se bo 21. marca letos zaključilo na Ravnah na Koroškem. Na koncertu v Vogrčah bodo sodelovali pevski zbori iz Podjune, organizacijo srečanja pa imajo na skrbi kulturniki iz Pliberka in okolice. Zato ljubiteljem pevske kulture toplo priporočamo, da se koncerta, ki bo pri Florjanu v Vogrčah udeležijo v čim večjem številu, saj bodo imeli priložnost prisluhniti kvalitetnemu petju, s svojim obiskom pa bodo počastili vse tiste, ki doprinašajo k temu, da naša pesem ostaja živa.

Andrej Kokot bral v Slovenskem krožku

Številna udeležba pri zadnjem Slovenskem krožku na Dunaju dokazuje privlačnost, ki jo ima lirika Andreja Kokota.

Andrej Kokot je bral iz vseh svojih zbirk, kronološko, po času njihovega izida. Pozornim poslušalcem se je tako nudila dobra priložnost slediti Kokotovemu vsebinskemu in tudi formalnemu razvoju v zadnjih desetletjih. Čeprav imajo skoraj vse Kokotove pesmi avtobiografske poteze, velja predvsem za njegovo prvo fazo, da skoraj izključno obdeluje lastno in osebno usodo, medtem ko so nadaljnje Kokotove zbirke bliže njegovi nravi: rahločutni, narodnopolitični angažiranosti, ki nikdar ni plakativno frazeološka, temveč posrečeno povezuje individualno problematiko s to narodnega kolektiva. To je pravzaprav tematika vsega njegovega dosejanega plodnega dela.

Kokot sam je v razpravi, ki je sledila branju, poudaril, da opazuje in riše v svojem delu propadanje vaškega življa, tragični proces torej, v katerem naš človek postaja tujec na

lastni zemlji, izraža pa tudi kako se temu procesu upira, kot posameznik in kot del narodne skupnosti. „Celota trpi kot tudi posameznik“ – te besede, ki jih je Kokot v diskusiji izrekel, bi lahko bile geslo celotnega Kokotovega ustvarjanja.

V teku diskusije, ali bolj rečeno v prijateljskem razgovoru, je Kokot nanizal tudi težkoče, s katerimi je sočuden pesnik manjšinskega naroda, če se trudi, da bi njegova beseda prodrla tudi v vrste večine. Kljub temu veruje naprej v plemenito funkcijo in nalogo kulture in literature, posebno še leposlovja, kot sredstva za dosego bolj humane in pravičnejše družbe in enakopravnih odnosov med narodi. Prepričan je, da „mehka beseda, izrečena v pesmi, včasih bolj zaleže kot politična fraza.“ Dodal bi – ne samo včasih, temveč vedno!

Da bi nam dal še mnogo „mehkih besed, izrečenih v pesmih“, je v zaključni in zahvalni besedi povedal organizator večera in s tem izrazil tudi želje vseh navzočih.

F. Z.

INTERTRADE

n. sub. o.

PODJETJE
ZA MEDNARODNO TRGOVINO
LJUBLJANA
Moša Pijadejeva 29

INTERNATIONAL
TRADE
CORPORATION

TOZD ZASTOPSTVO IBM
TOZD TRGOVINA
TOZD ZASTOPSTVA TUJIH FIRM
TOZD OBDELAVA PODATKOV

Pust, pust – pustovanja

Da pust ni samo masten okoli ust, temveč da zvali na pustne prireditve staro in mlado, so nekatera slovenska prosvetna društva dokazala tudi letos na pustno soboto in nedeljo. Kar vrstile so se prireditve v „čast“ pustnim šemam, vladali sta norčava igravost in sproščenost. Višek prireditev pa so bila pustna praznovanja za otroke, kakršna so priredila med drugim slovenska društva v Kotmarji vasi, na Radišah in v Žvabeku. Živžav klovnov, pavlih, princez itd. – skratka pustnih norcev – je bil nepreslišen, pa tudi nihče ga ni želel prekiniti: otroci so plesali in peli, zraven pa še krape jedli...

Melodije leta v celovškem ORF-teatru

Javne prireditve, ki jih po že ustaljeni tradiciji prireja Koroški radio v sodelovanju z ljubljanskim, že leta nagovarjajo širok spekter poslušalcev tostran in onstran meje. Letos bodo na iniciativo slovenskega oddelka Avstrijskega radia prvič sodelovali tudi gostje iz Trsta, tako da bodo sporedu lahko sledili tudi naši rojaki, ki živijo v Italiji.

Vodja slovenskih radijskih oddaj v Celovcu Mirko Bogataj je letošnjemu srečanju 11. marca osnoval glasbeni okvir, v katerem bodo gledalci, ki bodo prišli v Veliki javni studio Koroškega radia, in poslušalci po etru lahko doživeli neposredni prenos melodij leta. RTV Ljubljana bo v živo predstavila priljubljeni ansambel Rendezvous, Radio Trst A slovito vokalno-instrumentalno skupino Rino Chinese, koroški slovenski radio pa vokalno-instrumentalni ansambel KORENIKA iz Šmihela in Vokalni kvartet bratov Smrtnik. Te skupine bodo nastopale v živo, vmes pa se bo, prvič kot moderator v živo, Marjan Velik pogovarjal z gosti s Primorske, Slovenije in Koroške. V oddaji bodo predvajali tudi najbolj priljubljene glasbene posnetke, ki so jih v radijskih hišah v Ljubljani, Celovcu in Trstu posneli v preteklem letu.

Radijski glasbeni dogodek leta se bo v ORF-teatru v Celovcu začel v sredo, 11. marca ob 20.05. Prireditve bo trajala do 22. ure. Vstop je prost.

Univerza Celovec vabi

Med 9. 3. in 12. 3. bo na celovski univerzi javni seminar o dvojezičnosti in medkulturnem učenju. Med drugim je na sporedu:

Ponedeljek, 9. 3.: 19.30 Referat, Ursula Boos-Nünning: Katere možnosti nudijo večnarodni razredi?

Torek, 10. 3.: 15.30 Diskusija – delovni krožek: Sedanja praksa dvojezičnega pouka na dvojezičnih ljudskih šolah
19.30 Referat, Hans H. Reich: Didaktični oprijemi dvojezičnosti v večnarodnih razredih

Sreda, 11. 3.: 15.30 Diskusija – delovni krožek: Refleksija in nadaljnji razvoj učne prakse v dvojezičnih razredih

Četrtek, 12. 3.: 15.30 Diskusija – delovni krožek: Diferencirani začetni pouk branja in pisanja z besedili učencev. Možnosti uporabe za skupni dvojezični pouk
19.30 Podijska diskusija – zaključek zborovanja: Dvojezičnost in priučenje drugega jezika. Kaj sledi iz tega za izboljšanje skupnega pouka.

„Dvojezičnost v družini in družbi“

Inštitut za dopolnilno izobrazbo na celovski univerzi nadaljuje tudi v poletnem semestru z obravnavanjem problemov dvojezičnosti.

Dr. Kurt Egger, pater, ki poučuje na univerzi v Innsbrucku in šoli v Brixenu, bo predaval o dvojezičnosti v družini in družbi. Dr. Egger je napravil več študij o dvojezičnosti (nemško-italijanski) v južnotirolskih družinah. Sodeloval je že v številnih komisijah in ima tako vpogled tudi v mednarodno šolsko politiko. Prireditve bodo 13. in 14. ter 27. in 28. marca. (Podrobnejše informacije daje univerza).

Podkraj pri Pliberku

Turobno so zapeli šentjurški zvonovi, ko se je širila vest, da je sredi februarja za vedno zatisnila svoje mile oči priljubljena Tončeva mati, Marija Grilec, roj. Brezovnik.

Pokojna se je rodila pred 87 leti v Nemčiji in že od mladih let živela s starši pri Mačku v Šentjurju. Kmalu je spoznala, da je za vse tiste, ki se v svojem upanju za boljši kruh lahko le oprejo na svoje drobne roke, življenje le en sam delovni dan. Nadvse delovna Marija je za skupno življenjsko pot izbrala prav tako marljivega delavca-kmeta Antona Grilca. Oba sta izhajala iz narodno zavednih družin naše slovenske skupnosti in tudi svoj naraščaj (imela sta šest otrok) vzgojila v zavedne in plemenite člane naše skupnosti, ki se zavedajo svojih korenin.

Skupaj z možem sta obnovila skromno hišico, tako da ni postalo toplo ognjišče samo družini, temveč tudi vsem sosedom in drugim, ki so jo poznali. Vse to pa vedno le za tisti lepi in skromni „Bog lonaj“.

Ves ta mir in družinsko srečo pokojne matere pa je uničil prihod rjave diktature. Težko je bilo takrat, ko je nam bilo dovoljeno samo šepetati v materinem jeziku, in še težje takrat, ko so se pojavili prvi partizani in prosili pomoči. (Tako mi je rekla ob enem njenem obisku pred leti). Kljub strahu pred izdajo in pred strašnimi posledicami, če bi okupator izvedel, da podpira borce za svobodo, se je pokojna mati odločila, da pomaga trpečim. S skrbjo na obrazu, v srcu pa z ljubeznijo, katero premore le dobra mati, se je z možem razdajala številni družini in delila z njimi, kar je pač zmogla in imela. In prav kmalu so jo vsi borci za svobodo, ki so ji zaupali, dali

ime: partizanska mati. Nihče ne ve koliko krat so na njenem oknu trkali kurirji, ki so prišli preko Pece in šli preko Holmea v Šentdanielj, na Komelj ali drugam in obratno, in našli zavetje in skrb dobre matere.

Plemenita Tončeva mati si je za svoje zasluge in za doprinos v boju za svobodo zaslužila priznanje s tem, da je bila njena domačija izbrana in poslikana v naši dokumentarni knjigi: *Korenine žive*.

Ko je prišel tisti težko pričakovani, srečni maj leta 1945, je bila pokojnica z možem in hčerkami nadvse srečna, da je strašne vojne konec, ter da vse žrtve niso bile zaman. Od takrat je minilo že preko 40 let, njeni spomini na te čase pa so bili še vedno živi ko je uživala zasluženi pokoj.

Blaga Tončeva mati se je poslovila od nas prav tako skromno in tiho, kot je bilo njeno življenje. Položili smo jo na libuško pokopališče ob žalostinkah Matjaževga zboru. Čeprav je mnogo doprinesla, da lahko danes živimo v svobodi, njene prsi niso krasila razna odlikovanja, vendar je njeno dobro srce napravilo veliko več kot zmore marsikateri drugi!

Zalostno je, da se v vsej naši okolici, ne od EL, ne od Prosvete ali druge nihče ni zavedal in čutil potrebe, da bi na grobu izrekel pokojnici en sam „Bog lonaj“, za vse njeno veliko delo. To si je gotovo zaslužila.

Te vrstice sem napisal iz hvalečnosti do naše partizanske matere, katere je nam in tudi meni nudila nešteto krat topel dom in hrane kot svojim otrokom. Hvala vam!

Naj mi dobra mati oprost, kakor tudi njeni svojci, ker se iz danih vzrokov nisem mogel udeležiti njenega pogreba.

Lipej Kolenik

„GOST 87“

Med 14. in 19. 3. bo celovški sejem gostinske opreme in turizma

Zanimanje razstavljalcev za letošnji sejem „Gost 87“ je tako veliko, da prostorsko ni mogoče zadovoljiti vseh potreb. Na sejmu, ki je namenjen predvsem turizmu, gostinstvu in živilskemu gospodarstvu, bo letos navzočih 310 razstavljalcev, ki zastopajo 697 firm. GOST se je uveljavil predvsem v avstrijskih razsežnostih, v Furlaniji-Juljski krajini in Sloveniji. Iz Avstrije so predvsem zastopane zvezne dežele Koroška, Dunaj, Nizija Avstrija, Zgornja Avstrija, Salzburg in Štajerska. Iz Nemčije, Italije in Francije je napovedanih 100 podjetij, 70 firm pa pride iz ZDA, Mehike in celo iz Izraela, Irana, Pakistana in Indije.

Sejem GOST 87 bo nudil predvsem informacije za srednje- in dolgoročne investicije in za vsakodnevni nakup. Organizatorji bi radi zadovoljili potrebe podjetij, ki ponujajo preno-

čišča, skrbijo za masovno prehrano, skrbijo za gosta, oz. trgujejo ali proizvajajo živila.

Za strokovne posvete pa izkoristijo ta sejem tudi turistična podjetja, koroški peki in mesarji.

Lani je obiskalo sejem 37.278 ljudi, 10% jih je prišlo iz inozemstva. Letos pa pričakujejo še več obiskovalcev.

Mednarodni sejem GOST 87 bo od 14. do 19. marca na celovškem sejmišču, dnevno bo odprt od 9.00 do 18.00 ure.

„Stinjačke čizme“

„Tradicijo je mogoče obdržati, jo žrtvovati napredku ali jo kritično premisliti“ – iz te ugotovitve izhaja film o identiteti in kulturni dediščini z neke hrvaške vasi na Gradiščanskem. Dokumentacijski film sta pripravila Marijana Stoisits in Michael Rabe. Proizvodnjo filma so podprli Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport, Gradiščanska deželna vlada idr.

Film „Stinjačke čizme“, z nemškim naslovom „Und damit tanzen sie noch immer“ bodo kazali v dunajskem Votivkinu od 13. marca naprej.

Josef Guttenbrunner Sedemdesetletnik

Bivši socialistični politik, Josef Guttenbrunner, je konec minulega tedna obhajal svoj 70. življenjski jubilej. Ob tej priložnosti je bil deležen številnih čestitk in na domu na Talirju pri Kotmari vasi ga je obiskalo številno gratulantov.

Kot izkušen šolnik si je Josef Guttenbrunner pridobil velike zasluge predvsem na področju izobrazbe. Toda tudi na drugih področjih se je znal uveljaviti s svojo široko razgledanostjo, s svojim znanjem in razumevanjem za probleme malega človeka. Bil je dolga leta poslevodeči predsednik deželne šolskega sveta. Desetletja pa obsega njegova dejavnost v deželnem zboru, kjer je zavzemal položaj podpredsednika deželne zbornice, dokler se leta 1982 od politike ni poslovil celo kot predsednik koroškega deželne zbornice.

Jubilanta poznamo kot odkritosrčnega človeka s široko demokratično miselnostjo, ki pride do izraza tudi v njegovem odnosu do teženj in potreb koroških Slovencev. Tudi še v svojem poklicnem pokoju se vključuje v aktualne razprave in prispeva svoje k boljšemu sožitju v deželi.

Številnim čestitkam se pridružujemo z željo, da bi bil čil in zdrav in še naprej tako prizadeven za dobro stvar kot do sedaj.

Hotel ANTONIČ

9184 Reka/Šentjakob
išče

GLAVNEGA NATAKARJA

Izredno dobra plača
Tel.: 0 42 53 / 22 41

Popravek

V zadnji številki smo prekrstili predsednika KPD Šmihel v Karla Grilca. Ime mu je seveda Karel Gril.

Čestitamo

Moniki Zeichen in našemu kolegu Vinku Wieserju se je rodila hčerka Antonija Ana.

Iskreno čestitamo!

INTERMERCATOR

v Šentjanžu

išče

delavke za tekstilno konfekcijo
iz občin Šentjakob, Bilčovs, Bistrica
v Rožu in Kotmari vas.
Prijava: na telefonu 0 42 28 / 30 26

Dajem v najem

vaško gostilno v Ziljski dolini.
Interesenti naj se obrnejo na
uredništvo Slovenskega vestnika.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 5. marca 1987

Za 100 dinarjev dobite	1.85 šil.
Za 100 dinarjev plačate	2.40 šil.
Za 100 lir dobite	0.965 šil.
Za 100 lir plačate	1.025 šil.
Za 100 mark dobite	694.50 šil.
Za 100 mark plačate	710.80 šil.

V soboto 7. 3. 1987, FS 2:

„Šolska pravda na Koroškem“

V okviru mladinske oddaje „Konfrontacije in srečanja“ bo to soboto na sporedu prispevek o dvojezičnem šolstvu na Koroškem. To bo razprava mladincev (šest slovensko, šest nemško govorečih) s politiki in šolskimi strokovnjaki (med njimi bosta tudi prof. Gstettner in Mirko Wakounig).

Diskusijo bo vodil intendant koroškega ORF Heinz Felsbach. Oddaja bo na drugem avstrijskem televizijskem kanalu in sicer v času od 14.40 do 15.55 ure.

Slovenska satirična oaza

Da z zaseko na Koroškem ne zabelimo samo žgancev, temveč da so lahko tudi samostojen menu, to je prejšnjo sredo v celovški kulturni taberni Pri Joklnu prepričljivo dokazal slovenski avtor Jani Oswald. Ravno prav v pustnem času je postregel s svojimi satiričnimi „zasekanimi pesmimi“. Ja, res dobro jih je serviral. Tako da je marsikdo prišel na okus.

Jani Oswald je bral iz svoje prve zbirke „Zaseka“, iz Mladja, Slovenskega koledarja, iz starejših satiričnih revij, skoraj neopazen za dvojezične poslušalce je bil prehod v nemške prevode teh pesmi, ki jih je napravil sam. A tudi za poslušalce, ki slovenščine ne obvladajo, pesmi v slovenščini niso bile nedostopne. Na spreten način razseka Jani vsem poznane pojme kot je folkora, vojaščina, poslušnost, propaganda, rjavi gvaniti idr., jih na novo sestavi, da dobijo nov smisel. Pri tem se hitro menjata smisel z nesmisлом, resnost s satiro, umirjenost s presenečenjem.

Zanimivo, da Jani Oswald med svojimi slovenskimi rojaki še ni imel več kot kakih pet javnih nastopov. Ta slovenska satirična oaza v tem resnem slovenskem svetu res nima prostora? Morda drži, da ga je prej treba slišati, preden sam bereš njegove pesmi.

Njegova naslednja nastopa bosta začetek aprila na dijaški prireditvi „Kon-taktna leča“ v Slovenski gimnaziji in skupaj s Turrinijem v beljaški kongresni hiši 4. aprila.

Zveza koroških partizanov vabi na zelo zanimivo potovanje po Balkanu

1. dan 4. 5. 87: Celovec – Ljubljana – Zagreb – Kozara/ogled pomnika NOB – Beograd/hotel „Park“.
2. dan 5. 5. 87: Beograd – Topola – Gornji Milanovac – Kraljevo/samostan Ziča – Novi Pazar/samostan Studenica – Rožaje – Peč/hotel „Metohija“.
3. dan 6. 5. 87: Peč – Djakovica – Prizren – Uroševac – Tetovo – Gostivar – Ohrid.
4. dan 7. 5. 87: Ohrid/ogled znamenitosti in vožnja z avtobusom ob Ohridskem jezeru do Sv. Nauma – penočišče v Ohridu.
5. dan 8. 5. 87: Ohrid – Struga – Albanska meja – Quafa Thanes (Pogradec) – Elbasan/kosilo – sedlo Krrabe – Tirana.
6. dan 9. 5. 87: Tirana – Kruja – Durres/kosilo in prilika za kopanje v Jadranskem morju, ogledi, nato povratek v Tirano.
7. dan 10. 5. 87: Tirana/ogledi, nato vožnja proti severu – Lezhe/kosilo – Skhodra/ogled – Hani Hotit/albansko-jugoslovanska meja – Titograd – Cetinje/hotel „Grand Cetinje“.
8. dan 11. 5. 87: Cetinje – obisk mavzoleja pesnika Njegoša na Lovčenu – Boka Kotorska – Dubrovnik – Metković – Mostar/hotel „Francoske hišice na Buni“.
9. dan 12. 5. 87: Mostar – Jablanica – Bugojno – Jajce/ogled – Bihać – Plitvička jezera/ogled gornjega dela Narodnega parka – Karlovac/hotel „Korana“.
10. dan 13. 5. 87: Karlovac – Metlika – Novo Mesto – po želji ogled Forme vive in Jakčeve galerije v Kostanjevici ali Pleterskega samostana – Ljubljana – Celovec.

Cena tega 3000 km dolgega, deset dni trajajočega potovanja je 7.000,- šil. Cena vsebuje vožnjo z avtobusom, dnevni zajtrk in večerjo, prenočevanje v dvoposteljnih hotelskih sobah in seveda vizo in kosilo za tridnevni obisk Albanije. Za enoposteljne sobe je treba nekaj doplačila.

Zaradi nabave albanske vize se prijavitve najpozneje do konca marca. Vsak potrebuje veljaven potni list in tri slike.

Pismo se javite na naslov: Zveza koroških partizanov, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefonsko pa na številkah 0 42 22 / 51 37 52 (dopoldne) ali 0 42 22 / 59 37 74 (popoldne).

Prijave sprejema tudi tov. Logar pri potovalnem uradu CARTRANS tel. 0 42 22 / 56 649.

adria airways

iz Ljubljane v:
Beograd, Dubrovnik,
Mostar, Osijek, Sarajevo,
Skopje, Split, Titograd

Ljubljana – Larnaca
vsak četrtek

adria airways

iz Maribora v:
Sarajevo, Skopje, Split

Prodaja kart in informacije:

Cartrans Reisebüro, Celovec, Paulitschgasse 7, ☎ 51 26 80
Kärntner Landesreisebüro, Celovec, Neuer Platz 2
Reisebüro Springer, Celovec, Leutschacher Straße 17, ☎ 33 52 0
Steirisches Raiffeisen R., Gradec, Kaiserfeldgasse 8, ☎ 73 510

Posvet o dvojezičnosti in uporabi slovenskega jezika

Uvodnemu referatu tajnika Slovenske prosvetne zveze dr. Janka Malleja je sledila širša razprava o situaciji in standardu dvojezičnosti ter uporabi slovenščine, v kateri so sodelovali Slovenci in Slovenke, ki so zaposleni/e na raznih področjih narodnega življenja ali pa imajo opravka z raznimi ustanovami in uradi. Z namenom, da tudi tistim, ki se posveta niso mogli udeležiti, predočimo nekaj navedenih problemov, in da hkrati posredujemo tudi kratek pregled o stanju dvojezičnosti oz. uporabe slovenščine na Koroškem, objavljamo na tej strani v strnjeni obliki tudi nekaj diskusijskih prispevkov posveta.

Mirko Wakounig: Začnem z vprašanjem dvojezičnosti v kulturnih društvih. Jasnó mi je, da mora biti občevalni jezik v društvi slovenski, kar pa ne pomeni, da bi se hotel s tem načelno izreči proti dvojezičnosti. Dejstvo pa je, da omogoča prav slovenski občevalni jezik, da med člani društva lahko tudi aktivno gojimo narodno zavest in identiteto.

Kar zadeva skupne nastope z drugimi društvi na vaseh, menim, da jim je treba čisto jasno povedati, za kaj gre pri takih skupnih koncertih. Če taki kontakti postajajo le alibijevska zadeva (če npr. torej ne razjasnimo, zakaj in kako je v tem ali onem kraju nastalo npr. „nemško“ društvo poleg slovenskega, ...) tudi ne držijo preveč dolgo in niso ne enemu ne drugemu v korist.

Društvena korespondenca z uradi mora po mojem biti samo v slovenščini. Zavedam se, da bo prišlo zaradi tega tudi do prerekanja glede zakonske podlage (Zakon o narodnostnih skupinah namreč te pravice za nekatera društva ne predvideva), toda tudi o tem je treba diskutirati.

Christian Wrolich: Pri nas v firmi ELAN je situacija npr. ta, da je vsaka objava itd. na oglasni deski dvojezična. Tudi 90 odstotkov vseh formularjev je dvojezičnih. Toda zunanja raba dvojezičnosti še ni čisto uveljavljena.

Feliks Wieser: Lažje je vpeljati dvojezičnost v firme, ki jih na novo ustanovijo. Pri Obirju je to npr. bilo že nekoliko težje, ker smo prevzeli celo moštvo. Uveljavljanje dvojezičnosti pa je težko tudi na ravni podjetja – uradi. Mi smo zdaj tako daleč, da tudi v korespondenci z občino postopoma uveljavljamo slovenščino, saj se zavedamo tega, da moramo – če želimo enakopravnost jezikov – tudi v zunanji korespondenci konsekvntno uporabljati dvojezičnost.

Pepej Marketz: Cerkev stori slovenskemu narodu veliko dobrega, toda včasih pa smo tudi preleni, da bi storili še več. V večini far je dvojezičnost dejstvo, iz katerega nam nastane dosti težav. Prav slovenski liturgični jezik je menda najbolj izzivalen, hkrati pa moram tudi poudariti, da je cerkev edina vsekoroška ustanova, ki se tudi v javnosti poslužuje slovenskega jezika.

Kot župniki moramo biti za dvojezično šolo, saj le tako postajajo šolarji tudi bolj tolerantni. To vem iz lastnih izkušenj. Problem nastaja pa seveda, ker mladina v večji meri danes ne zna več slovenščine. Tako npr. tudi v mešanih pogovornih krožkih ne gre uveljaviti dvojezičnosti, ker potem vedno postane pogovorni jezik nemščina.

Dvojezičnost pa je vsekakor pridobitev, toda le, če je iskrena, se pravi, če nemško govoreči partner resnično sprejema dvojezičnost.

Valentin Incko: Zavzemanje cerkve za slovenščino je vključeno tudi v smernice za volitve v župnijske svete. Gre za poglobitev vere, hkrati pa tudi za enakopravnost slovenskega jezika

Iz uvodnega referata dr. Janka Malleja:

Nekaj misli o dvojezičnosti

Na čelo svojih misli postavljam tezo: dvojezično je a priori bolje kot enojezično. Toda to je samo del resnice. Če postavimo to tezo v družbeni kontekst, je slika že drugačna. Postavimo to misel v našo koroško družbeno strukturo: slovenski jezik je postavljen ob rob družbenega dogajanja, še vedno je v privatni slovenski sferi najbolj udomačen in se morda z njim vred v tej sferi tudi kar dobro počutimo. Zato pa se identiteta manjšine zrcali praviloma tudi v neenakopravnosti slovenskega jezika kot bistvenem elementu narodne identitete. Neenakopravnost jezika je praviloma tesno povezana z oslabelelo narodno zavestjo neenakopravne narodne manjšine. Posledice so temu ustrezne, če postaja identifikacija z jezikom večinskega naroda vedno bolj izrazita. Če skušamo prenesti problem identifikacije na naše koroške razmere, moramo resnici na ljubo ugotoviti, da med nami ni jasnih pogledov glede pravičnega vrednotenja vprašanja dvojezičnosti.

V tej zvezi tudi mislim na geslo, ki smo ga ustvarili koroški Slovenci, namreč na geslo „Dvojezično je bolje“. Nikakor nočem zanikati dobrohotnega namena, da bi s tem geslom nagovarjali nemškogovoreče Korošce, toda problema, ki se v tej zvezi stavlja nam koroškim Slovencem glede rabe obeh deželnih jezikov, nikakor ni mogoče prezreti. Skratka: mi smo po sili razmer dvojezični, torej se nam ni treba za dvojezičnost opredeljevati. Kot narodno zavedni Slovenci v Avstriji druge izbire nimamo.

Zato dopolnjujem zgoraj postavljeno tezo z drugim in bistvenim delom resnice: Dvojezično je bolje samo tedaj, če sta dva jezika, dve kulturi in dva naroda enakopravna. V našem koroškem primeru se propagiranje dvojezičnosti, ki ne opredeljuje različne funkcionalne vrednosti pri večinskem in manjšinskem narodu, lahko izkaže kot nepopravljiv bumerang za manjšino.

Zato mislim, da je vprašanje dvojezičnosti za koroške Slovence v prvi vrsti vprašanje, kakšen odnos imamo do svojega materinega jezika. Vprašanje identitete koroških Slovencev s slovenskim jezikom je neločljivo povezano z narodno samozavestjo, ki lahko črpa svojo izvirno moč samo iz izkušenj z družbeno realnostjo in iz celovitosti razvoja v teku narodne zgodovine. Zato ni naša naloga, naloga slovenskih organizacij, da propagiramo dvojezičnost za koroške Slovence. To bi pomenilo vodo na mlin toku germanizacije na Koroškem in našo svobodno odločitev, da bi z mehanizmi dvojezičnosti nevarno izpodirali našo materinščino iz naše zavesti, s tem ji pa odvzeli osnovne pogoje za njeno uveljavljanje v javnosti. Dvojezični smo že, to delo uspešno opravljajo družbene strukture večinskega naroda. Vendar se pri tem uveljavljajo negativne tendence, da z našo narobe zastavljeno in mnogokrat nepravilno prakticirano dvojezičnostjo po sili razmer ne znamo v zadovoljivi meri ceniti vrednote materinega jezika kot izvirnega dejavnika naše narodne identitete. V praktičnem življenju to takole zgleda: nekatere slovenske organizacije in ustanove korespondirajo z uradi in oblastmi na dvojezičnem ozemlju dvojezično, kjer to niti po določenih diskriminatoričnega zakona o narodnih skupinah ne bi bilo potrebno. Pravilo v tem primeru je lahko samo to, da tam, kjer imamo po

zakonu o narodnih skupinah pravico do rabe slovenskega jezika, tudi uporabljamo samo slovenski jezik. Dodatna uporaba nemščine je odvečno marljivo dejanje, ki kaže na to, da nam je slovenščina manj vredna.

Ni nam treba prikrivati nešteti primerov, ko tako v vzgoji kot v vsakdanji praksi uporabljamo slovenščino le v obrobju družbe, kjer je doma domačinsko slovenstvo (v družini, med zavednimi Slovenci, v kulturnem društvu), v javnosti pa se iz vpljudnosti, iz strahu pred zamero in iz ponižnosti poslužujemo le nemškega jezika. Morda se niti sami ne zavedamo, da tako dajemo naši materinščini kompleks manjvrednosti. Če se v javnosti zaradi tega kompleksa pretvarjamo, se potemtakem objektivno bližamo narodnemu odtujevanju in se (podzavestno ali zavestno) vključujemo v proces integracije v drugo jezikovno identiteto, ki je pa tudi vezana na drugo družbeno, kulturno in zgodovinsko obeležje.

Primer za ilustracijo: če v prvi vzgojni fazi otroka sicer naučimo slovenščine v domačem okolju, z njim pa pogovorni jezik spremenimo takoj v javnosti (na pošti, na občini, v avtobusu, pri zdravniku idr.), kjer so prisotni tudi nemškogovoreči, potem otroka že od vsega začetka soočamo z našim neenakovrednim dejanjem do obeh jezikov in mu privzgojimo ne samo manjvrednostni kompleks (za slovenski jezik), temveč tudi občutek manjvrednosti kot pripadniku narodne manjšine.

Če hočemo torej naše narodno hotenje napolniti z več samozavesti, se moramo prizadevati za to, da bomo dajali v predšolski dobi otrok prioritete vzgoji v materinem jeziku. Sicer dognanja kažejo, da človeški razum že v prvih otroških letih zmora učenje več jezikov, vendar je verjetno v naših razmerah sprva potrebno, da z materinščino raste in se utrdi samozavest, kar ne otežkoča, pač pa olajša učenje drugih jezikov. Otroci naj bi v materinščini dojemali svojo narodno identiteto, v njej se lahko polagoma sooča in identificira z jezikom zatiranega naroda. Če je torej slovenski jezik najpomembnejši znak narodne identitete manjšine, iz tega seveda sledi spoznanje, da se moramo boriti za enakopravnost slovenskega jezika v javnem življenju. In verjetno je pri tem na prvem mestu ustno in pismeno občevanje posameznikov z uradnimi strukturami in oblastmi v slovenskem jeziku.

Ker istočasna identifikacija z jezikom vladajočih družbenih struktur in z jezikom zatiranega naroda ni možna, se mi zdi zelo potrebno, da si močno prizadevamo za negovanje materinščine, v kateri bomo lažje našli ustvarjalni stik s prakso našega narodnega hotenja in z osnovnimi tvorci naših kulturnih prizadevanj. Najbrž bomo morali v tej smeri zavestno delati preko naših kulturnih društev in preko drugih slovenskih struktur.

Načelno se opredeljujem za misel, ki jo še enkrat ponavljam: Dvojezičnost je povsod tam potrebna, kjer želimo nagovoriti nemškogovoreče kroge, kjer pa to ni mogoče, naj bi se v našem narodnem življenju posluževali slovenskega jezika. Dvojezični smo koroški Slovenci že, vprašanje je, če v naši materinščini še v zadostni meri spoznamo vrline naše narodne identitete.

in kulture. Za približno 70 far so na razpolago tudi dvojezični formularji, za kar pa se imamo predvsem zahvaliti odgovornima, ki dvojezičnost res tudi upoštevata. Za cerkev pač velja načelo skupnega obhajanja.

Fric Kumer: Na komunalnem sektorju ni mogoče poročati toliko pozitivnega kot sta to poročala zastopnika cerkve. Vidim, da je v tem, kar se tiče dvojezičnosti, očito občina Bilčovs izjema. V Podjuni je čisto drugače: Suha ne pozna dvojezičnosti, v Glogasnici se je v zadnjem času sicer več kaj spremenilo v pozitivno, toda tudi v Pliberku uradne dvojezičnosti ni, če izvajam del, ki ga opravlja oba slovenska mestna svetnika.

Vedno spet smo pravili, da moramo vložiti naše zahteve tudi na občini dvojezično. Kaj se zgodi: pri občinski seji preberejo nemški tekst in dodajo, da je ista zahteva vložena tudi v slovenščini. Pa konec. Zato menim, da moramo zahteve vložiti samo še slovensko, tako da uradno tudi kot slovenske eksistirajo. Sicer je pri nas po poslovniku pripušena slovenščina kot uradni jezik v mestnem in občinskem svetu, toda že pri otroških vrtcih je drugače: v Smihelu je sicer dvojezi-

čen, v Pliberku pa ga še ni bilo mogoče doseči.

Kar se tiče kulturnega sodelovanja, navedem samo primer Grenzlandheima, ki je preprečil dvojezični kulturni večer. Sploh pa menim, da naši ljudje še vse premalo vedo o možnostih uporabe slovenščine v javnem življenju. Zato jih bomo morali širše informirati.

Hanzi Ogris: Naša občina razpošilja oglase in objave v obeh jezikih. Gre za to, da damo občanom, kar hočejo – potem pa je tudi stvar občanov, da svoje zahteve, se pravi, da se naj formularjev poslužujejo.

Lahko rečem, da naša občina za dvojezičnost dosti naredi, čeprav pa seveda še dolgo ni vse urejeno. Tako občinski svet še ne more priti do sklepa, da bi se dvojezične table zares tudi postavile. Mislim, da bo npr. za to dvojezičnost treba tudi izven uradnega občinskega dela še dosti naporov: tu se začneja tudi dodatna naloga mandatarjev. Tudi izven občinske hiše se morajo za to zavzemati, v osebnih razgovorih morajo prispevati k enakopravnemu sožitju.

Pavel Apovnik: Zakon o narodnih skupnostih zoužuje pravice iz člena 7.

Vendar se še vse premalo poslužujemo pravic iz tega zakona – če pri tem morda izvajam prosvetna društva.

Eden izmed problemov je Celovec: mi, se pravi kulturni urad, sicer sprejemamo slovenske vloge, gre pa tudi za to, da bi bili odgovori tudi slovenski, kar pa niso. Gotovo je eden vzrokov tudi ta, da uradniki ne obvladajo zadosti slovenščine.

Naša strategija mora biti ta, da jezikovne razmere v lastnih strukturah izboljšamo (kvalifikacija tudi na posameznih strokovnih področjih) in od tam prodiramo v stično javnost, v kateri nastopamo v zavesti večinskega naroda. Če pa predpogoja nimamo, ostajajo le akcije posameznikov, ki pa so v bistvu že vnaprej obsojene na propad. Zato je važna točka našega prizadevanja nujno šolanje ljudi, pri čemer pa moramo izobraževati predvsem tisti krog, ki bo potem lahko v „mreži“ pomagal na podeželju.

Gusti Brumnik: Včasih se uradno koroško razmerje tudi prevrže: zgodi se, da ljudje npr. govorijo name slovensko, ker mislijo, da bi potem utegnil pri razpravah soditi v njihovo korist. V tem oziru pa je treba poudariti, da je od sodišča zahtevana „pasiv-

nost“, se pravi, da človeku odgovoriš tako, kakor te pač nagovori.

Dvojezičnih napisov na sodiščih ni, le tabla na hodniku, ki pove, da se stranke lahko poslužujejo tudi slovenskega jezika. Sicer pa je v strukturah nekaj ustaljenega, npr. navada pozdrava „Guten Tag“... Te stvari je treba sproti preverjati; perspektivna rešitev pa bi bila po moji presoji le dvojezičnost uradnikov. Tudi v zvezi s sodijskimi razpravami...

Simona Rovšek: V bistvu bi bilo seveda dobro, da bi otroke nagovarjali samo slovensko. To bi bilo v kasnejši fazi tudi izvedljivo, toda npr. na začetku leta to v vrtcih ni mogoče, ker delež otrok pač slovenščine ne obvlada. S samo slovenskim nagovorom bi tem otrokom dali le občutek neprijetnosti. Nagovor v slovenščini je možen šele potem, ko otrok vsaj pasivno obvlada slovenščino.

Teh spoznanj se tudi držimo in lahko zabeležim, da se tudi starši strinjajo s tem. Ne le otroci, temveč tudi starši radi prihajajo v vrtec – npr. na igrice ali podobne prireditve, pa čeprav se vršijo večkrat samo v slovenščini.

Jože Blajs: Vedno več nemško govorečih otrok prihaja v naš dom – zdaj jih imamo že med 25 in 30 odstotkov. Zanje prirejamo posebne tečaje slovenščine, važen pa je predvsem osebni stik z njimi, saj le tako lahko dosežemo, da postanejo tudi pristopni za naša vprašanja, se pravi da premostijo predsodke.

Realnost je, da se mladina nadpovprečno pogovarja v nemščini, zato gledamo na to, da ustvarimo čim več govornih situacij, v katerih se uporabljajo slovenščina. In ob odpiranju tudi za nemško govoreče moramo zavestno gojiti slovenski jezik. Za to nimamo še pravega dodelanega načrta, zaenkrat rešujemo to pač po občutku.

Drago Pörsch: Interno dosledno uporabljamo slovenščino, ne dvojezičnost; to lahko delamo tudi zaradi tega, ker vsi sodelavci znajo vsaj slovensko narečje. Problemi pa se začno že pri šolanju kadrov, saj manjkajo ustrezne slovenske podlage. Osnovno šolanje sicer opravljamo sami, toda nadaljnja izobrazba se vrši na Dunaju – v nemščini.

Kar zadeva stike z uradi, se v dopisih na sodišče in na zadružni register poslužujemo samo slovenščine, druga korespondenca je deloma nemška, deloma pa tudi slovenska. Predvsem nemška je tam, kjer gre za pretok z denarji, saj gre tako hitreje. Revizijska poročila finančnemu ministrstvu pa pošiljamo v slovenščini z nemškim povzetkom. Problem je tudi elektronika, ker so razni programi le angleški ali pa nemški in ni mogoče vsega ustrezno prirediti.

Jože Messner: Dvojezičnost v praksi je tek čez ovire, saj se nam stavlja nasproti zakonske ovire, politično zaznamovanje, šibkost lastnega strokovnega jezika, proceduralne ter materialne ovire. Avstrijska manjšinska politika je pač tako osnovana, da na vseh področjih ovira enakopravnost slovenščine. Za izboljšanje naše lastne situacije bi bil potreben pač stalni delovni krožek „Slovenščina v koroškem vsakdanu“.

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straža 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straža 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171
61000 Ljubljana.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 6. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Bill Cosby – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska oddaja – 10.15 Prometna vzgoja – 10.30 Iluzija, nemški film – 12.00 Poročila in ozadja – 13.00 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Kapitan Future – 17.30 Priglasila zlati – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Zadeva za dva – 21.15 Modna revija – 22.10 Berlin Alexanderplatz – 23.10 Najboljši črnski ansambli sveta.

Sobota, 7. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Tajna Nikole Tesle, jugoslovanski film – 12.15 Jour fixe – 13.15 Poročila – 14.25 Vizni soprog, nemški film – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Skrivnostno življenje v morju – 17.05 Otroci za otroke – 17.30 Mali vampir – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Mednarodni cirkuški festival – 21.50 Mike Hammer – 22.40 Gorkijev park, ameriški film.

Nedelja, 8. 3.: 11.00 Pogovor z novinarji – 14.45 Dobri vojaki Švejk, nemški film – 16.25 Lutkovna oddaja – 16.50 Ena, dve ali tri – 17.35 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Seniorski klub – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mi, družinska oddaja – 18.50 Loto, tedensko zrebanje – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Argumenti – 21.45 Odprite usta in zatisnite oči, dokumentacija o hujšanju za vsako ceno – 22.35 Šport.

Ponedeljek, 9. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Bill Cosby – 9.30 Kuharsko omizje – 10.00 Tehnike upodabljanja – 10.15 Vremenslovoje – 10.30 Argumenti – 12.00 Iz parlamenta – 13.00 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Risanke – 17.30 Na pomoč, mi odrasčamo – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Miami Vice – 22.15 Nekoč – 22.05 Pleme Awa, dokumentacija o Ekvadorju – 22.45 Zima na Dunaju – 23.30 Poročila.

Torek, 10. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Bill Cosby – 9.30 Angleščina – 10.00 Moje okolje – 10.15

Šolska oddaja: Martin Luther – 10.30 Vizni soprog, nemški film – 12.00 Nastajanje lutnje – 12.10 Šport – 13.00 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 V najboljši družbi – 22.00 Knjižni kotiček – 22.45 Nevesta je bila v črni obleki, francoski film.

Sreda, 11. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Bill Cosby – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska oddaja: Pošta – 10.30 Naša mala farma – 11.20 Enkrat v Avstrijo in nazaj, veselo popotovanje z Walterjem Sedlmayrjem – 12.00 Potopljena podmornica, češka risanka – 12.10 Inozemski report – 13.00 Poročila – 16.30 Čarobni kristal, lutkovno gledališče – 17.05 Risanke – 17.30 Obalni piloti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ime mu je bilo Hambre, ameriški film – 21.50 Pole-pole vatali, potovanje v deželo v razvoju – 23.35 Mala postava mojega očeta, film.

Četrtek, 12. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Bill Cosby – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska oddaja: Voda – 10.30 Ne motite prosim, ameriški film – 12.15 Seniorski klub – 13.00 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Dogodivščine miške – 17.15 Sedem svetovnih čudes: Piramide – 17.30 Zgodba plemenitega konja – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Družba v korist akcije „Luč v temo“ – 22.15 Nogomet in toto – 22.45 Brzovlak Ostende–Dunaj, TV-igra.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 6. 3.: 16.25 Nekoč – 16.30 Hotel – 17.15 Srečanje z divjimi delfini, dokumentacija – 18.00 Tedenski obzorik – 18.30 Trdo, vendar prirčno – 19.15 Družba v korist akcije „Luč v temo“ – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Po rdečebel-rdečih sledovih po Levanti: Turčija – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šport – 22.15 Film – 23.55 Chicago 1930.

Sobota, 7. 3.: 15.30 Tedenski pregled sporeda – 15.55 Nekoč – 16.00 Iz parlamenta – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Živali iščejo dom – 18.00 Alpe-Jadran – 18.25 Šport – 19.00 Za prijatelje filma – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 V senci slavoloka, ameriški film – 21.50 Šport.

Nedelja, 8. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Robin Hood – 10.50 Sto mojstrov in 12.00 Orientacija – 15.00 Športni popoldan – 16.55 Glasba po željah – 17.40 Mladinska oddaja – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mladinska oddaja – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Zadeva za ljudskega odvetnika – 20.15 V krempljih

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 6. 3.: Iz kulturnega življenja: Nove knjige

Sobota, 7. 3.: Duhovni nagovor (žpk. D. Demšar)

Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 8. 3.: „Koroška poje“, 1. del

Ponedeljek, 9. 3.: Pričevanja – 10. Helmut Hartmann: Začetki slovenskega radijskega sporeda

gospe Sin, ameriški film – 21.45 Nekoč – 21.55 Dinastija – 22.40 Schubertiada – 23.55 Poročila.

Ponedeljek, 9. 3.: 17.25 Nekoč – 17.30 Fizika – 18.00 Lindenstraße – 18.30 Trdo, vendar prirčno – 19.15 Družba v korist akcije „Luč v temo“ – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Moselbrück – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šiling – 22.05 Nashville Lady, ameriški film.

Torek, 10. 3.: 16.55 Nekoč – 17.00 Kaj lahko postanem? – 17.15 Kemija – 18.00 Policijska postaja – 18.30 Trdo, vendar prirčno – 19.15 Družba v korist akcije „Luč v temo“ – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Made in Austria – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Klub 2.

Sreda, 11. 3.: 16.55 Nekoč – 17.00 Naše okolje – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Severnjaški živalski svet – 18.30 Trdo vendar prirčno – 19.15 Družba v korist akcije „Luč v temo“ – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Stoletje operete – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.50 Na cestah San Franciscas – 22.35 Podeželjski dnevnik, brazilski film.

Četrtek, 12. 3.: 16.00 Svetovno prvenstvo v umetniškem drsanju – 17.30 Čuda iz angleških vrto – 18.00 Pisani svet „konjičkov“ – 18.30 Trdo, vendar prirčno – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Klub 2.

TV LJUBLJANA

Petek, 6. 3.: 9.50 Videostrani – 10.05 Tednik – 11.05 Sonce in sence – 12.10 Videostrani – 16.10 Teletekst – 16.25 Tednik – 17.25 Poročila – 17.30 Miške-mačke Vrtačke – 17.50 Fračji dol – 18.15 Izkušnje in preizkušnje: Primorska saga – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Obzorik, Jezikovni utrinki – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Peter Veliki, 5. del – 21.00 Po sledovih Slovencev v svetu: Za kruhom – 21.40 Rezerviran čas – 22.00 Dnevnik – 22.15 Zgrešene ambicije, italijanski film.

Sobota, 7. 3.: 7.45 Teletekst – 8.00 Poročila – 8.05 Radovedni taček: Ura – 8.20 J. Ribičič: Nana, mala opica – 8.35 Vroče-hladno – 9.05 Miške, mačke, vrtačke – 9.25 Lov na zaklad, otroška oddaja – 10.20 Mir in razorožitev – 10.50 Aktualno – 13.55 Videostrani – 14.10 Poročila – 14.15 Briljantina, ameriški film – 15.55 Muppet show – 16.25 Sodobna medicina: Jadranske vode – 17.00 Košarka – 18.25 Na zvezi – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Knjiga – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.10 Dempsey in Makepeace – 21.00 Izbor popevke za Evrovizijo – 23.05 Dnevnik – 23.20 Evropski pokal v alpskem smučanju – slalom (moški).

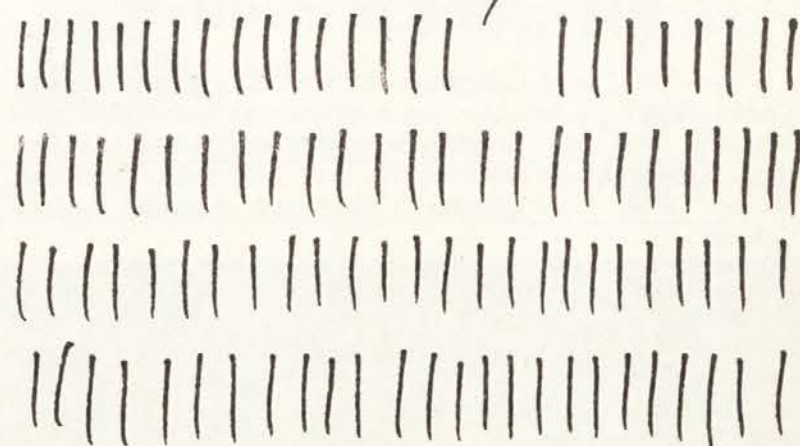
Torek, 10. 3.: Halo, prijatelji! Partnerski magazin

Sreda, 11. 3.: „Koroška poje“, 2. del Večerna 20.05 – 22.00 „Melodije leta“: RTV-ORF-RAI

Četrtek, 12. 3.: Rož – Podjuna – Zila Naša domovina v pesmi in besedi

Petek, 13. 3.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev. Koroški avtorji

To je 1 odstotek.

Odstotki so nekaj relativnega. Z njimi bi bilo na primer relativno enostavno ustaviti lakoto na svetu. Kajti že polovica tega odstotka (procenta) bi zadostovala, da v nekaj letih tretjemu svetu omogočimo lastno oskrbo z živili.

Če bi ta polovični odstotek npr. vzeli od svetovnih letnih izdatkov za oborožitev.

Počivaj v miru, dragi odstotek.

Tretji svet je tudi naš svet.

Če bi radi zvedeli več o nas in o zadevah tretjega sveta, pišite Avstrijski informacijski službi za razvojno politiko (Österreichischer Informationsdienst für Entwicklungspolitik) 1010 Wien, Tuchlauben 8, tel.: 0222/63 37 55-0.

Informacije pa dobite tudi v Trgovinah tretjega sveta (3.-Welt-Laden): 9500 Beljak, Rathausgasse 4, (tel.: 04242/24617) in 9020 Celovec, Fleischbankgasse 6, (tel.: 04222/51 38 84).

Nedelja, 8. 3.: 8.50 Teletekst – 9.05 Poročila – 9.10 Živ žav: Risanke, Indijanske legende – 10.05 Lutke in lutki – 10.10 Fračji dol – 10.35 Dempsey in Makepeace – 11.25 Ansambel Franca Miheliča – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 15.55 Malu – 16.45 Lady Caroline Lamb, angleško-italijanski film – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Kino, Turistični nagelj – Neža – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Potovanje v Vučjak – 21.05 Glasbena oddaja – 22.05 Športni pregled – 22.50 Poročila.

Ponedeljek, 9. 3.: 10.05 Zrcalo tedna – 10.25 Velika igra male gospe, ameriški film – 16.55 Zrcalo tedna – 17.25 Poročila – 17.30 Radovedni taček – 17.45 Vroče-hladno – 18.15 Folklorni ansambel La Soopouliero – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Dragulj v kroni – 21.05 Omizje.

Torek, 10. 3.: 10.05 Prometna vzgoja: Dobro videti – Vulkan, Kras in Krasoslovje – Jezikovni utrinki – 11.00 Angleščina – 11.30 Francoščina – 17.10 Teletekst – 17.25 Mozaik – poučna TV – Jezikovni utrinki – 17.25 Poročila – 17.30 Kako

nariše pravljico, portret akademske slikarke Marjance Jemec-Božič – 17.45 Exlibris – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Gospod Dimkovič, drama – 21.20 Integrali – 22.00 Dnevnik.

Sreda, 11. 3.: 10.05 Gospod Dimkovič, drama – 11.20 Mostovi – 11.50 Integrali – 13.30 Teletekst – 15.45 Mozaik – 17.30 Poročila – 17.35 L. Suhodolčan: Primožev dnevnik – 18.20 Skrivnosti morja – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Med ljubeznijo in smrtjo, ameriški film – 21.35 Mednarodna obzorja – 22.15 Dnevnik – 22.30 Rezerviran čas.

Četrtek, 12. 3.: 10.05 Filmska vzgoja: Kaj je film – Izrazna sredstva filma: Spreminjanje se slike – 11.05 Kot kak moški, francoski film – 16.20 Teletekst – 16.35 Mozaik – poučna TV – 17.35 Poročila – 17.40 J. Ribičič: Nana, mala opica – 17.55 Bilo je – 18.25 Potrošniška porota – 18.45 Risanke – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Tednik – 21.10 Sonce in sence – 22.10 Dnevnik – 22.25 Rdeče klasje, slovenski film.

Slovenska
študijska knjižnica
priporoča

„Mednarodni odnosi“

DIVJAK M.:
Vzgoja mladine
za razumevanje
med narodi

Lj.: Državna založba
Slovenije, – 407 str.

FLERE J.:
Mednarodne organizacije in
gospodarsko sodelovanje
Lj.: Delo, – 202 str. – (Gospodarska založba)

Konferenca voditeljev neuvrčenih
držav ali vlad
govori, dokumenti, resolucije. – Lj.: Komunist, – 182 str.

MOJSOV L.:
Sodobni svet in mi
izbor člankov, predavanj in govorov o problemih
iz sodobnih mednarodnih odnosov. – Lj.: Komu-
nist, – 334 str.

PETRIČ E.:
Mednarodnopravno varstvo
narodnih manjšin
Maribor: Obzorja – (Sociološka in politološka
knjižnica; 7)

PETRIČ E.:
Pravica do samoodločbe
mednarodni vidiki. – Maribor: Obzorja, – 301 str.
– (Sociološka in politološka knjižnica; 16)

SIMONITI I.:
Mednarodne organizacije
priročnik in vodič. [1. natis]. – Lj.: Delavska enot-
nost, – 308 str. – (Zbirka Posebne izdaje/Delav-
ska enotnost)

SSK ima svoje prostore v Mladinskem domu,
Mikschalee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75
ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbi-
ramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico.
Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene
vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupi-
nam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zani-
male.

Knjižnica posluje:
v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Pet desetletij spomenika na Avali

Dvajset let po koncu prve svetovne vojne so v znak zmage zavezniških armad nad nemškimi in avstroogrkimi zavojevalci na Avali pri Beogradu postavili spomenik Neznanemu junaku, ki še danes predstavlja simbol boja za svobodo in zmagovalstvo enotnosti jugoslovanskih narodov. To veliko umetnino enega od največjih jugoslovanskih kiparjev Ivana Meštroviča so zgradili na najvišjem vrhu tega hriba blizu jugoslovanske prestolnice, na kraju, kjer so bili nekoč ostanki nekdanje srednjeveške avalske utrdbe.

Zdaj mineva pet desetletij, odkar so postavili ta spomenik v spomin na vse neznane junake v vseh vojnah, ki so jih vojevali jugoslovanski narodi za svojo svobodo in neodvisnost. Spomenik obiskujejo in izražajo svoje spoštovanje padlim borcem vsi najvišji državni, politični, vojaški, kulturni in drugi delavci z vsega sveta, kadar se mudijo v Beogradu.

Od gomile do spomeniške piramide

Prva leta po koncu prve svetovne vojne so v mnogih evropskih državah postavljali spomenike neznanim junakom. To so pogosto impozantne umetnine, ki s svojim videzom in položajem zbujajo izjemno pozornost obiskovalcev in občutke globokega spoštovanja do vsega, kar simbolizirajo.

Tudi v Jugoslaviji so se lotili izvedbe zamisli o takem spomeniku. Prva spodbuda je bilo naključno odkritje dotlej neznane gomile iz prve svetovne vojne. Sprehajalci so leta 1921 na Avali naleteli čisto pri vrhu na grob z leseno ograjo in križem, na katerem je bilo v nemščini napisano: „Neznani vojak“. To oznako je zapustil sovražnik, ki je na tem kraju pokopal nekega srbskega vojaka,

padlega leta 1915 tik pred Beogradom.

Odkritje je spodbudilo pristojne, da so naglo sklenili zgraditi spomenik, ki naj bo simbol, posvečen vsem znanim in neznanim junakom, padlim v vojnah za osvoboditev dežele.

Spomenik so postavili v obliki piramide iz grobo obklesanega kamna. Bil je visok 2,7 metra. Na vrhu spomeniške piramide je stal križ.

Položaj Avale in njenega najvišjega vrha je najbolje ustrežal, da so prav tu postavili spomenik.

Marmornati mavzolej –
Meštrovičev načrt

Seveda skromne spomeniške piramide na Avali ni bilo mogoče primerjati z mnogo lepšimi in veličastnejšimi spomeniki neznanim junakom, ki so

jih v dvajsetih letih postavljali v mnogih evropskih državah. Tudi Beograd oziroma Jugoslavija nista smela zaostajati. Zato so že leta 1934 sklenili postaviti na Avali nov spomenik. Dela so zaupali tedanjemu najslavnejšemu jugoslovanskemu kiparju Ivanu Meštroviču. Temeljni kamen za mavzolej so položili 28. junija istega leta – natanko dvajset let po sarajevskem atentatu, ki je bil neposredni povod za začetek prve svetovne vojne.

Najprej so nameravali spomenik postaviti iz rdečega kamna, nalomljenega v nekem kamnolomu blizu Donjega Milanovca. Toda raziskave so pokazale, da v tem kamnolomu ni dovolj velikih kamnitih klad, ki jih je zahteval načrt za mavzolej. Še bolj odločilno pa je bilo dejstvo, da rdeči kamen ni bil dovolj odporen zoper slabše vreme in udarce. Zato je posebna komisija obiskala vse kamnolome v državi, da bi poiskala ustrezno gradivo. Pravi kamen so odkrili v Jablanici v Hercegovini.

Kariatide na večni straži

Temno zeleni jablaniški marmor je najbolj ustrežal za uresničitev Meštrovičeve zamisli. Slavni umetnik je v jablaniškem kamnolomu sam izbral najustreznejše marmornate

klade. Pri tem je posvetil posebno pozornost kosom za znamenite kariatide – ženske sohe v obliki stebrov – impozantnih razsežnosti.

Ivan Meštrovič je v svojem ateljeju pod Marjanom v Splitu izklesal osem veličastnih kariatid, ki predstavljajo ženske z različnih koncev Jugoslavije, oblečene v narodne noše, marmornate kariatide so visoke štiri metre, vsaka tehta od devet do enajst ton in predstavljajo: ob vhodu na desni strani Srbkinjo in Črnogorko, na levi strani pa Hrvatice in Slovenko. Na nasprotni strani vhoda so še štiri sohe: na desni Vojvodinka in Makedonka, na levi pa Bosanka in Dalmatinka.

Umetnik je vseh osem kariatid končal decembra 1936, vendar so jih na Avali postavili šele aprila 1937. Toda to še ni pomenilo, da je spomenik dokončan. Treba je bilo urediti še njegovo okolje. Nazadnje so 5. septembra 1938 semkaj prenesli tudi posmrtno ostanke Neznane juna-

ka. Spomenik Neznanemu junaku na Avali je monumentalna umetnina, simbol boja jugoslovanskih narodov za svobodo. Hkrati pa je tudi okras jugoslovanske prestolnice, čeprav je od nje oddaljen 16 kilometrov. Beograda si brez Avale ni mogoče zamisliti.

9. pohod in tek na Arihovo peč: Rekordna udeležba pri uspeli prireditvi

V nedeljo se je na Čemernici nad Šentjakobom odvijal že 9. zimski pohod na Arihovo peč v spomin na padle partizane februarja 1945. leta. Organizatorji tega tradicionalnega zimskega pohoda so Slovenska športna zveza, Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu in Slovensko planinsko društvo Celovec.

9. zimskega teka v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo se je letos udeležilo nad 100 tekačev in tekačic – rekordna udeležba.

Kot do sedaj vsi pohodi na Arihovo peč, v okviru katerih je tudi smučarski tek, je bila nedeljska prireditev spet poln uspeh, saj se je udeležilo ogromno pohodnikov in nad sto tekačev, kar je nov rekord udeležbe.

Dolga kolona pohodnikov, med katerimi je bil tudi preživeli tragedije pod Arihovo pečjo Bogdan Mohor-Ston iz Kranja, se je v globokem snegu pomikala do nesrečnega kraja nekdanjega pokola pod Arihovo pečjo. Žrtvam tega gnusnega dejanja je Zveza koroških partizanov lansko leto pri nekdanjem bunkerju odkrila spominsko ploščo. Na tem kraju je bil kratek postanek s položitvijo vencev. Nato se je kolona po strmih pobočju povzpela na planino Bleščečo, kjer imajo naši planinci svojo planinsko postojanko, kočo nad Arihovo pečjo. Od znoja premočene pohodnike so planinci pogostili z vročim čajem, ki jim je odlično prilegel. Z Bleščeče so se pohodniki začeli spuščati navzdol proti zahodu do Resmanove lovske koče, ki je predstavljala drugo kontrolno točko (prva je bila v planinski koči na 1084 metrov višine). Kontrolna točka pri Resmanovi koči je bila tudi najzahodnejša točka pohoda, od koder potem pot vodi pod Humcem in Arihovo pečjo spet nazaj na Čemernico, kjer je bil pri Polancu organizacijski štab nedeljske prireditve.

Priprava takšne prireditve s smu-

čarskim tekom in pohodom zahteva ogromno dela. Zlasti so imeli pri tem težko nalogo planinci, ki so morali pred pohodom pregaziti tudi do nad meter globok sneg. Vendar so bili njihovi napor s tem bogato poplačani, da je pohod bil izveden brez komplikacij in da so pohodniki bili zadovoljni, saj so izjavljali, da se jim je letošnji pohod najbolj dopadel. Nekaj športnikov je pred pohodom še opravilo smučarski tek, kar je vsekakor še poseben uspeh.

Nedeljska prireditev je bila mogočna manifestacija medsebojnega tovarštva. Takšni pohodi so dejansko najlepša priložnost utrjevanja medsebojnega prijateljstva in zato se niti ne čudimo, da se število udeležencev iz leta v leto veča.

Na nedeljski prireditvi sta predsednik Slovenske športne zveze Danilo Prušnik in Jože Rovšek v imenu organizatorjev pozdravila pohodnike med katerimi je bil tudi predsednik ZSO Feliks Wieser, smučarske tekmovalce in zbrano publiko. Joža Rovšek se je ob tej priložnosti spomnil žrtev pod Arihovo pečjo in tako dal prireditvi spominsko obeležje. Kot že omenjeno se je letošnjega smučarskega teka udeležilo rekordno število tekačev, kar je vsekakor spodbudno, da ta športna panoga zajema vedno širše kroge.

Ko že pišemo o uspešno izvedenem pohodu, smo bili v imenu organiza-

torjev naprošeni, da izrečemo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je nedeljska prireditev tako lepo uspela. Posebna zahvala pa velja seveda lastniku Polančeve hiše Manfredu Ropaču za vso naklonjenost – dal je na razpolago hišo za organizacijski štab in zemljišče za parkiranje.

Drugo leto bo že 10. pohod na Arihovo peč. Na prvem pohodu so organizatorji govorili samo o poskusu. K sreči se je iz tega poskusa v teku let izcimila mogočna zimsko športna prireditev, ki ji bo treba ob prihodnjem jubileju dati še poseben poudarek. To je želja večine pohodnikov.

Rezultati 9. smučarskega teka na Arihovo peč:

Otroci II – dekleta: 1. Anita Mežnar (Črna) 17.39,2; Melanie Slamanig (Loče), 3. Sabine Melinc (Šentjakob), 4. Nicole Möller, 5. Melanie Kattning, 6. Karin Melinc. **Otroci II – fantje:** 1. Christian Wrolich (Loče) 17.58,1; 2. Gregor Lačen (Črna); 3. Gorazd Globočnik (Radovljica), 4. Herbert Untersteiner, 5. Rok Kolander, 6. Fritz Pinter, 7. Andrej Möller, 8. Walter Slamanig, 9. Jürgen Pinter, 10. Klaus Fuger, 11. Hannes Pinter, 12. Markus Kattning, 13. Gregor Tschelinsig in Marko Gabriel. **Šolarji I:** 1. Peter Wrolich (Loče) 14.18,7; 2. Peter Pumpas (Črna), 3. Christian Markt (Feldkirchen), 4. Christian Falgenhauer, 5. Klaus Tupinger, 6. Robert Stieckler. **Šolarji II:** 1. Mateja Janša (Mostrana) 19.19,9; 2. Urša Rožič (Tržič), 3. Caroline Ulbing (Loče), 4. Anita Jerla, 5. Simona Iskra. **Šolarji III:** 1. Marko Mežnar (Črna) 31.02,9; 2. Uroš Praprotnik (Črna); 3. Danijel Mešnik (Gorjane). **Šolarji IV:** 1. Robert Breitenacker (Feldkirchen) 16.46,4; 2. Aleš Slivnik (Hrušica). **Mladinci I:** 1. Janez Pumpas 25.33,9; 2. Andrej Kriči, 3. Andrej Polc (vsi Črna). **Juniorke:** Mojca Pumpas (Črna) 24.01,0; 2. Nataša Hribar (Ljubljana), 3. Tanja Prušnik (Kotmarja vas). **Splošna ženske:** 1. Sabine Wolf (Hamburg) 28.27,3; 2. Metka Sparovec (Kranj), 3. Nuša Dvoršak (Ljubljana). **Splošna moški:** 1. Miro Lehar (Kranjska Gora) 24.13,0; 2. Tine Zupan (Radovljica), 3. Klemen Dolenc (Mošnje), 4. Veško Džurečič, 5. Tone Hrovat, 6. Tomaž Devjak, 7. Matej Grum, 8. Ivan Petrak, 9. Tomo Tekavec, 10. Erwin Pust, 11. Rado Devjak, 12. Robert Omerza, 13. Gerhard Černut, 14. Ivan Špolar. **Starostna moški I:** 1. Brane Gričar (Kranj) 24.32,5; 2. Rudi Kolander (Maribor), 3. Stane Stanudnik (Radovljica), 4. Ludvik Druml, 5. Gusti Serajnik. **Starostna moški II:** 1. Andrej Janša (Mostrana) 28.43,2; 2. Janez Globočnik (Radovljica), 3. Frenk Kavka (Ljubljana), 4. Džordžo Stepič, 5. Franc Rožič, 6. Teodor Domej. **Starostna moški III:** 1. in dobitnik vestnikove nagrade Willi Tschernernjak (Podočca) 24.35,6; 2. Srečko Kavčič (Alpina), 3. Janez Omerza (Kranj), 4. Stefan Bukovnik, 5. Janko Lavčič, 6. Andrej Ozebek. **Starostna moški IV:** 1. Franc Naglič (Kranj) 28.28,9; 2. Fredo Forstner (Mežica), 3. Siegfried Scharnagl (Škofiče), 4. Peter Kežar, 5. Hanzl Mešnik, 6. Jakob Šolar. **Starostna moški V:** 1. Ernst Morautschig (Podočca) 28.42,4; 2. Franc Hrovat (Radovljica), 3. Vinko Jerla (Elan). **Starostna moški VI:** 1. Stane Anderle (Radovljica) 34.59,8; 2. Engelbert Rath (Spittal), 3. Ivan Jošt (Kranj), 4. Gabriel Pongerc, 5. Poldi Cvelj, 6. Franc Černut, 7. Karl Sekol, 8. Dušan Feldin.

Bled vabi na 8. šahovski festival

Od petka 20. marca do nedelje 29. marca bo Bled že osmič za deset dni glavno mesto Slovenije v šahu. Šahovska zveza Slovenije in Šahovska zveza Gorenjske namreč vabita na 8. šahovski festival v kraj pod Blejskim gradom. Poleg šahistov iz Slovenije so vabljeni tudi inozemski igralci in dejstvo, da vele mojstri lahko brezplačno bivajo na Bledu za časa turnirja, bo gotovo privabilo številne kvalitetne igralce.

V okviru festivala bodo trije posebni odprti mednarodni turnirji: za šahiste, za šahistke in za seniorje (55 let in več). Igrali bodo po švicarskem sistemu – 9 kol po pravilih FIDE (mednarodne šahovske zveze). Na turnirju za šahiste bo mogoče osvojiti normo za mednarodne naslove FIDE in pridobiti točke za Elo-rating. Redna kola bodo vsak dan od 15. do 21. ure, v slučaju nadaljevanja partije bo to vsakič naslednji dan od 9. do 13. ure. Zaključitev in podelitev nagrad (več denarnih nagrad od 20.000 do 500.000 din) bo v nedeljo 29. marca ob 11. uri.

Pristopnina znaša 12.000 din, ki se mora plačati ob prijavi 20. marca 1987 med 12. in 14. uro v Festivalni dvorani na Bledu. Nato pa bo že žrebanje prvega kola. In še nekaj važnega: vsak udeleženec mora prinesiti s seboj eno brezhibno šahovsko uro!

Dodatne informacije: Valter Šinkovec, Linhartov trg 15, Radovljica, tel. 064/75-236, Jugoslavija.

Cartrans I v krizi?

Kolter, brata Rulitz in Lukan zamišljeni – 1987 ne gre več tako od rok kakor so to bili navajeni: Branko Kolter in Franci Rulitz sta zgubila v prvi letošnji tekmi proti ÖDK, Herbert Rulitz in Ivan Lukan sta zgubila v drugi letošnji tekmi proti WAC. Ker je tudi Gorazd Živkovič zadnjič zgubil, je ostal ravnatelj Ivko Ferm edini neporaženi igralec v prvem moštvu SŠZ.

Lestvica 1. razred-vzhod

1. SŠZ Cartrans I	8 7 1 0 59,5
2. SG Wolfsberg II	8 6 1 1 56
3. WSG Wietersdorf II	8 5 0 3 46,5
4. SK Gospa Sveta II	8 3 3 2 45,5
5. ASK Celovec III	8 4 1 3 42
6. Wolfsberger AC II	8 4 1 3 41
7. Atus Hüttenberg I	8 3 2 3 39
8. SSK „Obir“ I	8 4 0 4 36,5
9. ESV Šentvid II	8 2 1 5 34
10. SK Wölfnitz I	8 2 2 4 33,5
11. ÖDK Celovec I	8 1 1 6 27
12. Celovec-vzhod II	8 0 1 7 19,5

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovac, Idrija)

Rešitev naloge št. 17

Samo z nadaljnjimi grožnjami črnemu kralju bo beli napad uspešen, zato je razumljiva malce nenavadna, toda odločilna poteza 1.Lf6! Beli grozi z matom po d liniji, zato je odgovor izsiljen 1...Df6: na 1...Le2 Dd8+ in matom v naslednji potezi. 2.Thel+ Le7 seveda ne 2...Le6 ker sledi 3.Dd7 mat. 3.Le6+ Kf8 na 3...be6 4.Dd8 mat, vendar pa črnemu kralju kljub umiku na polje f8 ni več pomoči. Nimcovič začasno žrtvuje damo 4.Dd8+! Ld8: in nato 5.Te8 matira nasprotnika!

NTK Celovec:

3 tekme – 6 točk

Povratno kolo koroškega namiznoteniškega prvenstva je začel NTK Celovec zelo obetavno: zmagi proti ZSM Škocijan je sledil prejšnji petek uspeh v Wolfsbergu (7:3), pa tudi to sredo so si obetali igralci NTK Celovec zmago, saj so že v prvem kolu prvenstva premagali nasprotnika s 7:3 in tedaj zgrešili le za las še boljši izid. Toda do tretje tekme v povratnem kolu za NTK Celovec ni prišlo, ker nasprotnik ni nastopil. Tako je osvojil NTK – zelo proti volji igralcev – dve točki brez igre. Komentar igralcev: „Sicer smo računali z dvema točkama, toda raje bi si jih bili pridobili v dvoboju!“ – Sicer pa se je v 3. razredu zgodilo to, kar si pravzaprav vsaj Selani niso pričakovali: zgubili so proti moštvu Carinthije in tako zdaj lahko upajo le še na spodrsljaj Carinthije, če hočejo postati še prvaki. Ena taka možnost bi bila, da jo NTK premaga – v predzadnjem kolu. Potem pa bo odločal slovenski derbi v zadnjem kolu: NTK Celovec – Sele.

Rezultati slovenskih moštev:

Wolfsberg – NTK Celovec 3:7. Točke za NTK: Kupper (3), Mohar (3), Kupper/Mohar (1).

Carinthia – Sele II 8:2. Točki za Sele: Marti Oraže (1), Olip (1).

Sele I – SSK Obir 7:3. Točke za Sele: Novak (3), Mirko Oraže (3), Novak/Oraže (1). Točke za Obir: F. J. Smrtnik (1), Marko Smrtnik (1), Haderlap (1).

SSK Obir – Kelag A 3:7. Točke za Obir: Zdravko Smrtnik (3).

Smučarski skoki v Vrbi:

Zahomški naraščaj se je spet uveljavil

Preteklo soboto je priredilo športno društvo v Vrbi tekmovalce v smučarskih skokih za šolarje in mladince, pri katerem so se skakalci Športnega društva Zahome odlično postavili in odnesli zmago tako pri šolarjih I (ti so tekmovali na 30-metrski skakalnici) kot tudi pri šolarjih II in mladincih (zadnji dve skupini sta skakali na 50-metrski skakalnici). A ne le, da so v vseh teh treh skupinah zahomški skakalci zmagali, dokazali so tudi, da so moštvono zelo močni, saj so se uvrstili skoraj vsi skakalci na vidnih mestih.

Najboljši dneva je pravtako postal skakalec ŠD Zahome: Christian Moser je osvojil s skoki na 55 in 57 metrov vsega 194,6 točke in tako kot skakalec skupine šolarjev II premagal celo zmagovalca mladinske skupine Herwig Millioniga (pravtako Zahome) s prednostjo celih 9 točk.

Uspehi tudi na mednarodnem tekmovalstvu

Skakalci ŠD Zahome pa so se udeležili tudi mednarodnega tekmovalstva v Reit in Winkl (Bavarska) in odnesli dve zmagi. Ne le, da je osvojil prvo mesto v splošnem razredu Franci Wiegele – s to zmago je bil tudi najboljši dneva –, tudi Christian Moser in Peter Rausch sta pri šolarjih

odlično odrezala: Moser je postal prvi, Rausch tretji.

Rezultati skakanja v Vrbi:

Šolarji I: 1. Tomaž Kuglitsch (Zahome) 28,5/26,5 – 180 točk; 3. Manfred Schnabl (Zahome) 26,5/24,5 – 168; 8. Stefan Hribar (SSK Obir) 25,5/22,5 – 145,5; 14. Robert Moser (Zahome) 22/22,5 – 123; 22. Markus Müller (Zahome) 19,5/19,5 – 101. **Šolarji II:** 1. Christian Moser 55/57 – 194,6; 2. Peter Rausch 53,5/57,5 – 192,8; 5. Niko Zwitter 50,5/52,5 – 159,9; 6. Christopher Knez 47,5/48,5 – 152,3; 7. Günter Kaiser 45/49 – 146,7; 9. Tomaž Kuglitsch 40/46,5 – 129,2. **Mladinci:** 1. Herwig Millionig 53/54 – 185,6; 2. Martin Wiegele 50,5/52 – 173; 3. Janko Zwitter 51,5/51 – 170 točk.

Namizni tenis: RESNO ...

Ilija Lupulescu in Zoran Primorac sta veljala pred začetkom svetovnega prvenstva v New Delhiju kot največja upa jugoslovanskega namiznega tenisa. In te upe sta tudi izpolnila, saj sta v dvojici osvojila odlično drugo mesto. Zdaj je njun cilj nastop pri olimpijadi v Seulu.

... IN ZA SMEH

Na kongresu mednarodne namiznoteniške zveze so sklenili, da mora žogica pri začetnem udarcu zleteti iz serverjeve roke najmanj 16 centimetrov visoko. Sicer pravijo, da so se odločili za 16 cm zaradi tega, ker sodniki tako lahko primerjajo to višino z višino mreže, ki je nekaj višja od 15 cm, toda svet se kljub temu smeji ob viziji, da bodo sodniki v bodoče z ravnilom stali poleg serverja ...

Smučanje:

ŠD Šentjanž izgradilo vodstvo

Pri četrtem tekmovalstvu za Tyrolia-pokal koroških otrok, se je ponovno uveljavil smučar ŠD Šentjanž Danijel Užnik. Zmagal je v svoji skupini in tako v skupnem seštevku vodi zdaj s 77 točkami pred Weißom (63). Zato rej mu zadostuje pri zadnji tekmi (15. marca na Falkertu) že peto mesto za dokončno zmago.

Dunja Jamnig je postala za Aleksandro Pernath (SC Petzen) druga in tako tudi v skupnem seštevku zaseda drugo mesto – pet točk za vodečo Pernathovo. V zadnji tekmi mora torej tvegati vse – ali bo postala prvakinja,

ali pa ostala druga. V moštvenem seštevku točk so Šentjanžčani napredovali za dodatnih skoraj 15 točk in tako imajo prednost za več kot 50 točk – klubski naslov jim je torej že skoraj gotov.

Uspehi Šentjanžčanov tudi na obrobni tekmovalni: v Velikovecu je pri ženskih otrocih I zmagala Tatjana Zablatnik pred klubsko kolegico Karin Kruschitz (razlika med njima le ena sama stotinka sekunde). Na Falkertu pa sta zmagala pri otrocih II Danijel Užnik ter Dunja Jamnig. Karin Kruschitz je postala druga pri otrocih I.

Športni termini

Namizni tenis

6. 3.	ZSM Škocijan – Lavamünd	Kulturni dom, 19.00
6. 3.	DSG Sele/Zell II – Griffen	Farni dom, 19.30
7. 3.	SSK Obir – KAC	Glavna šola, 19.30
7. 3.	Stralburg – DSG Sele/Zell I	Stralburg, 19.00
9. 3.	Griffen – ZSM Škocijan	Ljudska šola, 19.00
12. 3.	Lavamünd – NTK Celovec	Ljudska šola, 19.00

Šah

7. 3.	SG Toyota/Grießer II – SŠZ Posojilnica Bilčovs III	Celovec, 15.00
8. 3.	WSG Wietersdorf III – SŠZ Posojilnica Celovec II	Wietersdorf, 9.00